

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DO ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAN I KIERUNKÓW
ZAGODPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PŁOŚNICA
W RAMACH STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA
ŚRODOWISKO**

EKOPLAN
Pracownia Fizjograficzno-Projektowa
Wojciech Kwiatkowski
14-200 Iława, ul. Rolna 46
tel. 0 502 258 236, NIP 744-150-70-39

Opracowanie: inż. Wojciech Kwiatkowski .....

inż. Wioletta Kwiatkowska .....

Olsztyn, maj 2009r.

1. WSTĘP	3
1.1. PODSTAWA FORMALNO – PRAWNA	3
1.2. CEL, ZAKRES PROGNOZY.	3
1.3. METODYKA, WYKORZYSTANE MATERIAŁY PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY.....	4
1.4. PROPONOWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ STUDIUM ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ ICH PRZEPROWADZANIA.	4
2. POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI NA POZIOMIE UE, KRAJU I REGIONU.	6
2.1. DOKUMENTY UE.	6
2.2. DOKUMENTY KRAJOWE	7
2.3. POZIOM REGIONALNY	8
3. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY ORAZ OBSZARU OBJĘTEGO OPRACOWANIEM	8
4. CHARAKTERYSTYKA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	9
4.1. GEOMORFOLOGIA	9
4.2. BUDOWA GEOLOGICZNA	9
4.3. WARUNKI GLEBOWE	10
4.4. WODY PODZIEMNE I POWIERZCHNIOWE.....	12
4.5. WARUNKI KLIMATYCZNE	17
4.6. KOPALINY	18
4.7. SZATA ROŚLINNA	19
4.8. ŚWIAT ZWIERZECY	19
4.9. GŁÓWNE ZASOBY PRZYRODNICZE OBSZARU	19
5. CHARAKTERYSTYKA STUDIUM UWARUNKOWŃ	20
6. POTENCJALNE ZMIANY W ŚRODOWISKU PRZY DOTYCHCZASOWYM UŻYTKOWANIU (WARIANT ZEROWY)	30
7. STAN ISTNIEJĄCY NA OBSZARACH PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE W MYŚL USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2000 R. O OCHRONIE PRZYRODY (Dz. U. Nr 92, poz. 880 z późn. zm.) NA TERENIE OBJĘTYM STUDIUM	30
8. ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO ZWIĄZANYCH Z REALIZACJĄ STUDIUM UWARUNKOWŃ	31
8.1. PROGNOZOWANE SKUTKI WPŁYWU REALIZACJI STUDIUM UWARUNKOWAŃ NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA.....	32
8.2. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO.	37
8.3. WPŁYW REALIZACJI STUDIUM UWARUNKOWŃ NA OBSZARY CHRONIONE, W TYM OBJĘTE SIECIĄ NATURA 2000.	37
9. OCENA PROJEKTU STUDIUM UWARUNKOWŃ Z PUNKTU WIDZENIA MOŻLIWOŚCI OGRANICZENIA WPŁYWU NA ŚRODOWISKO	37
9.1. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO.	37
9.2. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH W STOSUNKU DO PRZEWIDYWANYCH W PROGRAMIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU	39
10. STRESZCZENIE	39
11. LITERATURA I MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE	42
12. ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE	42

1. WSTĘP.

1.1. PODSTAWA FORMALNO-PRAWNA.

Podstawę prawną sporządzenia prognozy stanowią:

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. „O udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko” (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. „Prawo ochrony środowiska” (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. „O ochronie przyrody” (Dz. U. nr 92, poz. 880 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. „O planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym” (Dz. U. 80, poz. 717 ze zm.);
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001r. „Prawo wodne” (Dz. U. z 2005r. Nr 239, poz. 2019, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. „O ochronie gruntów rolnych i leśnych” (Dz. U. nr 16, poz. 78 ze zm.).

Na szczeblu międzynarodowym stanowią:

- Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.
- Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska.

Uchwały i akty prawa miejscowego:

- Uchwała nr XI/55/2008 Rady Gminy w Płońsku z dnia 29 stycznia 2008 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Płońsk.

1.2. CEL, ZAKRES PROGNOZY.

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Płońsk.

Celem prognozy jest określenie skutków wpływu realizacji projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Płońsk na środowisko, a także przedstawienie rozwiązań eliminujących negatywne skutki tych ustaleń na poszczególne elementy środowiska. Za wiodące zasady sporządzania prognozy uznano:

- ocenę walorów i warunków środowiskowych obszaru studium;
- skutki wpływu dotychczasowego sposobu użytkowania terenu na środowisko;
- zagrożenia dla środowiska spowodowane realizacją zamierzeń studium;
- sposoby minimalizacji negatywnego wpływu na środowisko;
- ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko związanych z realizacją zamierzeń studium.

Niniejsza prognoza została opracowana na podstawie art. 51 ust. 2 ustawy „O udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko”:

1. Zawiera:

- a) Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.
- b) Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.
- c) Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.
- d) Informacje o możliwym transgenicznym oddziaływaniu na środowisko.
- e) Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

2. Określa, analizuje i ocenia:

- a) Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.
- b) Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.
- c) Istniejące problemy ochrony środowiska z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczącej obszarów podlegającej ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.
- d) Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.
- e) Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na cele i podmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności:
  - różnorodność biologiczną,
  - ludzi,
  - zwierzęta,
  - rośliny,
  - wodę,
  - powietrze,
  - powierzchnię ziemi,
  - krajobraz,
  - klimat,
  - zasoby naturalne,
  - zabytki,
  - dobra materialne,
  - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

3. Przedstawia:

- a) Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i podmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.

- b) Biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – przedstawia rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonywania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

1.3. METODYKA, WYKORZYSTANE MATERIAŁY PRZY SPORZĄDZENIU PROGNOZY.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono przy zastosowaniu metody empirycznej i teoretycznej. Metoda empiryczna dotyczyła inwentaryzacji przeprowadzonej w terenie w czasie wizji terenowej. Metoda teoretyczna polegała na analizie tekstów niepublikowanych (Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Płońsk, Program Ochrony Środowiska dla Gminy Płońsk na lata 2004 – 2007. Płońsk, 2004r., Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego gminy Płońsk do roku 2011) analizie map (Hydrogeologicznej Polski w skali 1:200 000, Geologicznej Polski w skali 1 : 500 000, mapy Głównych Zbiorników Wód Podziemnych w skali 1: 500 000) oraz obowiązującego prawa.

Ponadto w prognozie uwzględniono informacje zawarte w n/w opracowaniach:

- Seneta W., Dendrologia, PWN Warszawa, 1981;
- Kondracki J., Polska Północno-Wschodnia, Państwowe Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1972;
- Klimaszewski M. Geomorfologia. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1978;
- Buchwald K. Kształtowanie krajobrazu a ochrona przyrody. Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne. Warszawa 1975.

1.4. PROPONOWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ STUDIUM ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ ICH PRZEPROWADZANIA.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono stosując metody opisowe, polegające na analizie tekstu projektowanego dokumentu, obejmujące charakterystyki istniejącego stanu zasobów środowiska z uwzględnieniem przewidywanych znaczących oddziaływań oraz obszarów prawnie chronionych.

Studium uwarunkowań nie stanowi prawa miejscowego stąd przewidzenie skutków zamierzeń projektowanego dokumentu nie jest jednoznaczne, gdyż dopiero sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego skutkuje możliwością zagospodarowania terenu zgodnie ze studium. Niemniej należy przyjąć, iż określenie w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zamierzeń inwestycyjnych określa wytyczne, które zostaną zrealizowane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Monitorowanie odbywa się przez służby publiczne (jednostki, wydziały) samorządów terytorialnych, które są władne stanowienia, realizacji oraz przestrzegania polityki przestrzennej na terenie swojej właściwości miejscowej. Nie jest natomiast określona instytucja odpowiedzialna za częstotliwość monitoringu.

Jakość i efektywność wdrażanych rozwiązań w dużym stopniu zależą będzie od monitorowania sposobu realizacji założeń studium, które będą realizowane poprzez

miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Nadzór nad wdrażaniem zamierzeń studium winien szczególnie obejmować poniższe zagadnienia:

- monitorowanie przestrzeni przyrodniczej poddanej zagospodarowaniu;
- monitorowanie zagrożeń jakie niesie za sobą nowe zagospodarowanie lub jego brak;
- monitorowanie zgodności realizacji inwestycji ze studium uwarunkowań;
- monitorowanie czynników przyrody w zakresie transgenicznym i możliwości ich migracji.

2. POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI NA POZIOMIE UE, KRAJU I REGIONU.

Każdy dokument o charakterze kierunkowym wyrażający wolę polityczną dla przyszłych zamierzeń tworzony jest w oparciu, m.in. o uwarunkowania zewnętrzne, na które składają się ustalenia innych dokumentów na szczeblu międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym. W dokumentach tych ważne miejsce zajmują zagadnienia ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

2.1. DOKUMENTY UE.

Ochrona środowiska jest przedmiotem regulacji wspólnotowej głównie w postaci dyrektyw UE. Jeśli chodzi o zasadę zrównoważonego rozwoju, która jest przedmiotem głównie dokumentów kierunkowych o charakterze politycznym, to pojęcie to nie jest rozumiane jednoznacznie, a jego aktualną interpretację zawierają materiały opublikowane w 2005 r.

Najważniejsze dla tych zagadnień są następujące dokumenty:

Szósty Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska.

Szósty Program ustanowiła decyzja 1600/2002/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 lipca 2002r. ustanawiająca szósty wspólnotowy program działań w zakresie ochrony środowiska naturalnego. Program ten obowiązuje na lata 2002 – 2012. Wyznacza cztery główne i priorytetowe obszary związane z ochroną środowiska: przeciwdziałanie zmianie klimatu, działania w sprawie przyrody i różnorodności biologicznej, działania w sprawie środowiska naturalnego, zdrowia i jakości życia, zrównoważone wykorzystanie gospodarki zasobami naturalnymi i odpadami.

Program ten promuje pełną integrację wymagań ochrony środowiska z działaniami Wspólnoty. Zgodnie z założeniami Programu, wszelkie działania podejmowane na poziomie Wspólnoty cechować powinno całościowe podejście do zagadnień ochrony środowiska i zdrowia ludzi, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju.

Strategia Lizbońska - droga do sukcesu zjednoczonej Europy powstała w 2000r.

Głównym celem Strategii Lizbońskiej jest stworzenie w Europie do roku 2010, najbardziej konkurencyjnej gospodarki na świecie. Sama strategia skupia się na czterech kwestiach: innowacyjności, liberalizacji, przedsiębiorczości oraz spójności społecznej.

Zrównoważona Europa dla Lepszego Świata – Strategia Zrównoważonego Rozwoju Unii Europejskiej , tzw. Strategia z Goeteborga.

Strategia ta jest uzupełnieniem strategii Lizbońskiej i wskazuje elementy pod kątem środowiska jakie należy zawrzeć przy realizacji założeń lizbońskich tzn. założenia lizbońskie zostały uzupełnione o elementy trwałego i zrównoważonego rozwoju w kontekście rozwoju społeczno-gospodarczego. Dotyczy ona najpoważniejszych zagrożeń dla zrównoważonego rozwoju w Europie i na świecie, tak zwanych tendencji niezrównoważonych. Należą do nich: zmiany klimatyczne, zdrowie publiczne, transport i wykorzystanie gruntów, zarządzanie zasobami naturalnymi, wyzwania związane ze starzeniem się społeczeństwa, ubóstwo i wyłączenie społeczne.

2.2. DOKUMENTY KRAJOWE.

Ochrona środowiska jest obecnie jednym z głównych zadań współczesnego społeczeństwa i państwa.

Fundamentalnym dokumentem w zakresie zrównoważonego rozwoju jest **Konstytucja Rzeczypospolitej Polski**, która w art. 5 zawiera m.in. zrównoważony rozwój, czyli taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym znajduje się proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

Ustawa prawo ochrony środowiska oraz ustawy jej pokrewne i rozporządzenia zobowiązującą do kierowania się zasadą zrównoważonego rozwoju w różnych etapach działań: planistycznych, realizacyjnych i zarządzania.

W ostatnich latach powstało kilka dokumentów o charakterze programowym, które wyznaczają politykę państwa w zakresie ochrony środowiska. Są to:

Polska 2025. Długookresowa Strategia Trwałego i Zrównoważonego Rozwoju, to dokument programowy o charakterze ramowym, oparty na koncepcji trwałego, zrównoważonego rozwoju, będący pierwszą próbą określenia wizji Polski do roku 2025 i wskazujący główne kierunki działań w zakresie polityki społecznej, rozwoju gospodarki i polityki państwa w zakresie ochrony środowiska, gospodarki przestrzennej i regionalnej.

II Polityka Ekologiczna Państwa, to dokument nawiązujący do Strategii Trwałego i Zrównoważonego Rozwoju określający cel oraz zakres działań na rzecz ochrony środowiska w trzech horyzontach: do roku 2002, do roku 2010 i do roku 2025. Dokument ten wskazuje narzędzia ochrony środowiska: instytucjonalne, prawne, gospodarcze, naukowe, a także problemy związane ze współpracą międzynarodową ze szczególnym uwzględnieniem UE.

Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2008 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014

Nadrzędnym, strategicznym celem polityki ekologicznej państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, zasobów przyrodniczych

i infrastruktury społecznej) i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno – gospodarczego.

Realizacja tego celu osiągnana będzie poprzez niezbędne działania organizacyjne, inwestycyjne, tworzenie regulacji dotyczących zakresu korzystania ze środowiska. Polityka Ekologiczna przedstawia cele w zakresie rozwiązań systemowych, ochrony dziedzictwa przyrodniczego i racjonalnego użytkowania zasobów przyrodniczych, zrównoważonego użytkowania surowców i energii, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa ekologicznego oraz ochrony klimatu.

Oprócz wymienionych dokumentów o charakterze ogólnym, w Polsce, w nawiązaniu do przepisów ustawy (Prawo ochrony środowiska i Prawo o odpadach) funkcjonuje kilka innych programów szczegółowych w zakresie ochrony środowiska. Są to:

**Krajowy Plan Gospodarki Opadami,
Krajowy Program Zwiększenia Lesistości,
Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
Krajowa Strategia Ochrony i Umiarkowanego Użytkowania Różnorodności
Biologicznej wraz z Programem Działań,
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju,
Nadrzędne dokumenty to Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2007 – 2013.**

2.3. POZIOM REGIONALNY.

Wśród dokumentów na poziomie regionalnym są min.:

**Plan zagospodarowania przestrzennego województwa;
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy;
Strategia zrównoważonego rozwoju lokalnego;
Program rewitalizacji;
Plan Rozwoju Lokalnego;
Program Ochrony Środowiska;
Inne studia, koncepcje i programy, odnoszące się do obszarów i problemów zagospodarowania przestrzennego i środowiska sporządzane odpowiednio do potrzeb i celów podejmowanych w tym zakresie prac.**

3. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY ORAZ OBSZARU OBJĘTEGO OPRACOWANIEM.

Gmina Płońnica położona jest na granicy dwóch podprowincji: Pojezierza Środkowobałtyckiego i Niziny Północnomazowieckiej. Przeważający obszar obejmujący centralną i południową część gminy to mezoregion Wzniesień Mławskich. Stosunkowo niewielki obszar znajdujący się w północno – zachodniej części należy do mezoregionu Garb Lubawski.

Gmina Płońnica położona jest w południowo-zachodniej części województwa warmińsko – mazurskiego w Powiecie Działdowskim. Graniczy od północy z gminą Rybno, od strony wschodniej z gminą Działdowo, od strony południowej - z gminą Kuczbork (powiat żuromiński, województwo mazowieckie) a od strony zachodniej z gminą Lidzbark. Gmina Płońnica zajmuje powierzchnię 16 323km², co stanowi około 17% powierzchni powiatu działdowskiego. Siedzibą gminy jest wieś Płońnica. Do najważniejszych szlaków komunikacyjnych na terenie gminy należy droga wojewódzka Przasnysz – Mława – Działdowo - Brodnica. Przez teren gminy przebiega również linia

kolejowa nr relacji Warszawa – Działdowo - Gdańsk, przechodząca przez północną część gminy Płońsk. Gmina Płońsk jest gminą wiejską, o charakterze rolniczym, z gospodarką silnie zdominowaną przez rolnictwo indywidualne, bez rozwiniętego przemysłu. Dominacja funkcji rolniczej wynika z uwarunkowań przyrodniczo-glebowych, z istniejącej tradycji gospodarki rolnej i istniejącego potencjału gospodarstw rolnych.

4. CHARAKTERYSTYKA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.

4.1.GEOMORFOLOGIA

1) Na terenie Gminy Płońsk wyodrębnia się następujące jednostki geomorfologiczne:

a) Wysoczyzna morenowa falista.

Obejmuje ona centralną i południową część gminy wyniesioną od około 145,0 do około 195,0m npm. Jest to typ rzeźby z okresu zlodowacenia środkowopolskiego, gdzie ostrość form została zatarta przez zjawiska peryglacjalne i postglacjalne. Procesy te przyczyniły się do wyrównania pierwotnej rzeźby terenu, która obecnie posiada charakter lekko falistej, miejscami prawie płaskiej równiny o nachyleniu powierzchni lokalnie przekraczającym 5%. Powierzchnię wysoczyzny urozmaicają nadbudowujące ją formy pochodzenia glacialnego – niewysokie (5-10m) wzgórza moreny czołowej o łagodnie nachylonych zboczach, a także formy pochodzenia fluwioglacialnego w postaci pagórków i wzgórz kemowych oraz ozów o wysokościach względnych sięgających 15 do 20m i zróżnicowanych nachyleniach zboczy.

Powierzchnię wysoczyzny charakteryzują również formy dolinne pochodzenia fluwialnego i fluwialno-denudacyjnego powstałe wskutek działalności budującej lub niszczącej rzek. Największą formą dolinną jest tu dolina rzeki Wkry posiadająca szerokie i płaskie dno, ograniczone wyraźnie zaznaczoną morfologicznie krawędzią, położona na wysokości od ok. 140,0 do 145,0 m npm.

b) Równina sandrowa.

Obejmuje ona niewielki obszar części północno- zachodniej gminy. Pod względem morfologicznym stanowi ona prawie płaską powierzchnię (lokalne spadki powyżej 20%), wzniesioną od ok. 145,0 do 165,0 m npm. Genetycznie obszar ten stanowi część dużej powierzchni sandrowej związanej z odpływem wód sprzed czoła lądolodu bałtyckiego. Odpływ sandrowy wystąpił na wcześniej uformowanej rzeźbie powodując nierównomierne jej zasypanie, o czym świadczy płat wysoczyzny morenowej występujący w formie ostańca ponad powierzchnią zasypania sandrowego. Płaski obszar równiny sandrowej urozmaicają niewielkie obniżenia i zagłębienia bezodpływowe pochodzenia wytopiskowego oraz głównie płytko wcięte w powierzchnię doliny rzeczne (Welu i Płońszczanki).

4.2. BUDOWA GEOLOGICZNA.

Budowa geologiczna podobnie jak rzeźba terenu w istotny sposób wpływa na możliwość gospodarczego wykorzystania przez człowieka.

Pod względem geologicznym omawiany obszar położony jest w obrębie Synklinarium Brzeźnego (synklinarium warszawskie) wypełnionego utworami kredy, trzeciorzędowymi oraz utworami czwartorzędowymi.

Mięszość utworów czwartorzędu wynosi około 80-100 m. Podścielają je utwory trzeciorzędowe o mięszości 250-300 m. Mięszość jest zmienna z uwagi na zaburzenia glaciektoniczne utworów pliocenu. Mięszości miocenu i oligocenu osiągają wartości po około 100 m. Strop utworów mezozoicznych znajduje się na głębokości około 380 m, a ich spąg na głębokości około 2500 m.

Wśród utworów występujących na terenie gminy do głębokości 4,5 m wyróżnia się:

1) Utwory plejstocenyjskie:

- utwory lodowcowe zlodowacenia środkowopolskiego wykształcone w postaci glin piaszczystych i piasków gliniastych przeważnie twardoplastycznych, występujące płacami na powierzchni, bądź płytko w podłożu na całym obszarze gminy;
- utwory lodowcowe, wodnolodowcowe zlodowacenia środkowopolskiego wykształcone w postaci piasków różnoziarnistych i żwirów z otoczkami o mięszości ponad 4,5 m, budujące kemy, ozy, morenę czołową oraz sandry w centralnej i południowej części gminy;
- utwory lodowcowe zlodowacenia bałtyckiego wykształcone w postaci piasków, pospółek i żwirów z wkładkami gliny o mięszości ponad 4,5 m występujące w gminie Gradowo;
- utwory wodnolodowcowe zlodowacenia bałtyckiego wykształcone w postaci piasków grubych, średnich i żwirów o zmiennej mięszości występujące w północno-zachodniej części gminy.

Opisane utwory plejstocenyjskie są gruntami nośnymi i nie stanowią ograniczeń w bezpośrednim posadowieniu budynków.

2) Utwory holocenyjskie:

- rzeczne i bagienne utwory występujące w dnach dolin rzecznych i obniżeniach, reprezentowane przez torfy, namuły, piaski drobne i średnie z domieszką części organicznych. Są to grunty słabonośne o dużej ścisłości, nie skonsolidowane, o dużej pojemności wodnej, nie nadające się do bezpośredniego posadowienia budynków.

4.3. WARUNKI GLEBOWE.

Gleby na terenie gminy Płońsk wykorzystywane są przede wszystkim dla celów rolniczych. Z ogólnej powierzchni 16 323 ha użytki rolne zajmują 12 425ha, a więc 76,1% arealu gminy.

Charakterystykę wykorzystania gleb można podsumować następująco w porównaniu do powiatu działowskiego i woj. warmińsko-mazurskiego:

- znacznie wyższy udział użytków rolnych,
- znacznie wyższy udział gruntów ornych,
- sady na poziomie równie nie znaczącym w bilansie ogólnym,
- udział użytków zielonych łącznie, wyższy niż w powiecie działowskim o blisko 5%, natomiast na poziomie średniej dla województwa,
- prawie o 10% niższy udział lasów w powierzchni gminy w stosunku do średniej dla powiatu i ponad 11% niższy w stosunku do średniej dla województwa.

Największe zwarte kompleksy użytków rolnych występują w środkowej części gminy, w pasie Płońsk- Skurpie i w południowej od Gródek po Niechłonin.

Z obserwacji na przestrzeni lat 2000-2005 wynika, że ilość użytków rolnych nieznacznie malała, natomiast ilość gruntów ornych utrzymywała się na podobnym poziomie. W stosunku do 2005r., w 2006r. obserwowany był nagły wzrost powierzchni użytków rolnych o 757ha. W ramach w/w wzrostu można zaobserwować wzrost ilości gruntów ornych (o 364 ha). Ilość sadów utrzymuje się na podobnym poziomie.

Na terenie gminy Płońnica nie występują w ogóle grunty klasy I i II. Dominują grunty orne klas: IVa, IVb i V. Wartość rolniczej przestrzeni produkcyjnej obliczona przez IUNG Puławy, mierzona sumą wskaźników: bonitacji gleb, rzeźby terenu, klimatu, stosunków wilgotnościowych, jest dla obszaru gminy niezbyt wysoki.

Kompleksy glebowo-rolnicze

Gmina Płońnica leży w regionie glebowo-rolniczym Działdowsko-Nidzickim. Kompleksy przydatności rolniczej gleb w gm. Płońnica są następujące:

Kompleksy przydatności rolniczej	Struktura w %
Grunty orne	100
2 - pszenno dobry	3,1
4 - żytni bardzo dobry	20,7
5 - żytni dobry	37,7
6 - żytni słaby	30,6
7 - żytni bardzo słaby	6,6
8 - zbożowo-pastewny mocny	0,8
9 - zbożowo-pastewny słaby	0,5
Użytki zielone	
2 z – średnie	87,4
3 z - słabe i bardzo słabe	12,6

Okolo 1/3 gruntów ornych to gleby żyzne wytworzone z piasków gliniastych mocnych na płytkiej glinie lekkiej i z glin lekkich oraz z piasków gliniastych mocnych, piasków gliniastych mocnych pylastych, bądź piasków gliniastych mocnych przechodzących płytko w piaski gliniaste lekkie na średnio głębokiej glinie lekkiej. Gleby te należą do kompleksu żytniego bardzo dobrego (4) z małym udziałem kompleksu pszenno dobrego (2) i kompleksu zbożowo pastewnego mocnego (8).

Gleby kompleksu żytniego bardzo dobrego i pszenno dobrego w bardziej zwartych obszarach występują w rejonie Płońnicy, wsi Mały Łęck, Skurpie, Wielki Łęck, Przełęk, Gródki oraz w części południowej w rejonie Niechłonica, Gruszki i Jabłonowa.

Gleby kompleksu zbożowo-pastewnego mocnego występują lokalnie w rejonie wsi Przełęk Duży oraz wokół rozległego obniżenia w rejonie wsi Niechłonicz-Zalesie.

Opisane obszary predysponowane są do rozwoju gospodarki rolnej w kierunku żytnio-ziemniaczanym, a nawet pszenno-żytnim.

Większość gleb, około 2/3 w grupie gleb dobrych, stanowią gleby o niższych walorach użytkowych – mniej żyzne. Wytworzone są one z piasków gliniastych lekkich na glinie średnio głębokiej, z piasków gliniastych mocnych na piaskach gliniastych lekkich oraz z piasków gliniastych lekkich, lokalnie pylastych na piaskach luźnych, miejscami na żwirach piaszczystych i gliniastych.

Gleby te wymagają stałego intensywnego nawożenia, a na znacznych przestrzeniach nawodnienia. Występują one w zwartych rozległych kompleksach w rejonie wsi Skurpie, Rutkowice i Jabłonowo, Niechłonin, Zalesie oraz w postaci łąk w rejonie wsi Płońnica, Wielki Łęck, Gródki.

Zakres upraw na tych obszarach jest ograniczony. Korzystne są uprawy żytnio-ziemniaczane, a zwłaszcza ziemniaczane.

Wśród gleb uważanych obecnie za marginalne dla rolnictwa przeważają gleby klasy V lokalnie IV b wytworzone z piasków słabogliniastych podścielonych średnio zagęszczonymi piaskami luźnymi, lokalnie żwirami piaszczystymi oraz z piasków gliniastych lekkich podścielonych płytko piaskami luźnymi, rzadziej słabogliniastymi, zaliczane do kompleksu żytniego słabego (6). Są to gleby stosunkowo żyzne, ale plony uzyskiwane z nich w dużym stopniu uzależnione są od ilości i rozkładu opadów. Wskazane jest wykorzystanie tych gleb pod uprawy paszowe lub pod zalesienia.

Gleby klasy VI piaszczyste, ubogie i zbyt suche zaliczane do kompleksu żytniego bardzo słabego (7) występują w gminie sporadycznie, na stosunkowo niewielkich obszarach, głównie w południowej części gminy. Gleby te mogą być wykorzystywane na cele pozarolnicze, przede wszystkim pod zalesienia.

Wśród gleb wypełniających obniżenia i doliny przeważają gleby torfowe, rzadziej murszowe i czarne ziemie. Są to gleby IV klasy użytków zielonych o średniej wartości, które powinny pozostać w dotychczasowym użytkowaniu jako łąki i pastwiska.

Wartość gleb torfowych zwłaszcza w dolinie Działdówki obniżona jest przez liczne wyrobiska torfowe, obszary te mają jednak duże znaczenie przyrodnicze i powinny pozostać bez przekształceń.

4.4 WODY PODZIEMNE I POWIARZCHNIOWE.

Wody podziemne.

Zgodnie z podziałem regionalnym wg B. Paczyńskiego (Atlas hydrologiczny Polski 1995r.), obszar gminy Płońnica znajduje się w I hydrogeologicznym regionie północnomazowieckim. Na jej obszarze zbiorniki wód podziemnych o znaczeniu użytkowym występują w utworach czwartorzędowych oraz trzeciorzędowych i związane są z występowaniem zasobów wód podziemnych należących do Głównych Zbiorników Wód Podziemnych GZWP nr 214 Działdowo oraz GZWP nr 215 Subniecka Warszawska. Do wód podziemnych zaliczane są także wody gruntowe, które charakterem i głębokością występowania odzwierciedlają cechy konfiguracyjne terenu oraz budowę geologiczną jego podłoża.

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych.

Obszar Gminy Płońnica położony jest w obrębie głównych zbiorników wód podziemnych

- GZWP nr 214 Działdowo;

- GZWP nr 215 Subniecka Warszawska.

GZWP 214 Działdowo występuje w utworach czwartorzędowych i reprezentuje typ zbiorników o charakterze ośrodka porowo – mieszanym (międzymorenowy i dolin kopalnych).

GZWP 215 Subniecka Warszawska występuje w utworach trzeciorzędowych i ma porowy charakter ośrodka.

Zbiornik GZWP 214 Działdowo posiada wyznaczony obszar ochrony zbiornika. Na całkowitej powierzchni zbiornika objętego obszarem ochrony, wyróżniono obszar najwyższej ochrony (ONO), który obejmuje powierzchnię 1 650 km² oraz obszar wysokiej ochrony (OWO) obejmujący powierzchnię 140 km². Zróżnicowanie obszaru zbiornika warunkuje możliwości zagospodarowania terenu poszczególnych gmin położonych w zasięgu GZWP 214. Zbiornik posiada zróżnicowaną miąższość warstwy wodonośnej i przedstawia się ona następująco:

- na poziomie przypowierzchniowym wynosi: 10 – 20 m;
- na poziomie międzymorenowym wynosi: 20 – 40 m;
- na poziomie spągowym wynosi: 20 – 60 m.

W granicach zbiornika GZWP 215 położona jest niemal cała Gmina Płońsk, za wyjątkiem jej północnej części.

Wody gruntowe.

Na terenie gminy wyróżnia się dwa zasadnicze obszary o różnych warunkach występowania wód gruntowych.

1) Obszar, w obrębie którego wody gruntowe tworzą ciągły swobodny poziom.

Wody gruntowe utrzymują się w przepuszczalnych utworach czwartorzędowych (holoceńskich i plejstocieńskich) o dobrych warunkach infiltracyjnych, budujących dna dolin i obniżeń oraz powierzchnie równiny sandrowej i fragmenty wysoczyzny morenowej. Wody gruntowe utrzymują się tu głównie w przepuszczalnych osadach piaszczystych oraz miejscami w gruntach organicznych. Wody holoceńskie występujące w dnach dolin kontaktują się z wodami plejstocieńskimi na obszarze sandru oraz wysoczyzny i są ze sobą hydrostatycznie związane, tworząc jeden poziom o wahaniach okresowych uzależnionych od stanu wody w rzekach. Ze wzrostem odległości od dolin zmniejsza się zależność wahań zwierciadła wody gruntowej, które w większym stopniu uzależnione są od wielkości i intensywności opadów atmosferycznych. Głębokość występowania zwierciadła wody tej strefy wiąże się z hipsometrią terenu i waha się w granicach od kilkudziesięciu cm do ponad 4,0 m od powierzchni terenu.

Najpłytsze występowanie zwierciadła wody gruntowej związane jest z holoceńskimi aluwiami w obrębie dna dolin rzecznych i obniżeń, gdzie zwierciadło wody układa się na głębokości z reguły mniejszej niż 2,0 m, a lokalnie bezpośrednio od powierzchni terenu w formie podmokłości.

Na obszarach pozadolinnych (sandru i wysoczyzny) zwierciadło wody zalega w osadach plejstocieńskich na ogół głębiej niż 2,0 m od powierzchni terenu i w miarę wzrostu wysokości bezwzględnych obniża się do głębokości większej niż 4,0 m wykazując ścisłą zależność od konfiguracji terenu.

Strefa obszarów, gdzie występują wody gruntowe o zwierciadle nieciągłym lub o ciągłości ulegającej zakłóceniom.

Zasięg tej strefy związany jest z występowaniem od powierzchni (bądź płytko w podłożu) utworów o słabszej przepuszczalności i gorszych warunkach infiltracyjnych, tj. glin zwałowych budujących znaczną część wysoczyzny morenowej. Występowanie zwierciadła wody w glinach zwałowych związane jest z przewarstwieniami piaszczystymi występującymi na różnych głębokościach (wody śródglinowe o zwierciadle napiętym).

Woda w tej strefie może utrzymywać się również w formie wierzchołek występujących w stropie glin blisko powierzchni terenu, zwłaszcza na obszarach płaskich o utrudnionym odpływie wód opadowych. Okresowe wahania zwierciadła wody gruntowej w obrębie omawianej strefy mogą być dość znaczne i są głównie uzależnione od wielkości i intensywności opadów atmosferycznych.

Wody powierzchniowe.

Teren gminy Płońsk położony jest w obrębie dorzecza rzeki Narwi i rzeki Drwęcy. Dział wód powierzchniowych pomiędzy tymi dorzeczami przebiega w przybliżeniu równoleżnikowo kulminacją wzniesień na obszarze wysoczyzny morenowej.

Dorzecze Narwi – obejmuje przeważającą część gminy: centralną i południową w zlewni rzeki Wkry-Działdówki. Odpływ wód powierzchniowych z tego terenu skierowany jest za pośrednictwem niewielkich cieków i rowów do rzeki Wkry. Zlewnia Wkry-Działdówki na terenie gminy charakteryzuje się niewielkimi nachyleniami powierzchni oraz niezbyt gęstą siecią dolinek bocznych i kierunków koncentracji okresowych spływów powierzchniowych, dlatego też obszar ten wyróżnia się niezbyt dobrymi warunkami odwodnienia.

Dorzecze Drwęcy – obejmuje północną część obszaru gminy, skąd odpływ wód skierowany jest generalnie w kierunku zachodnim do rzeki Wel. Głównym lewobrzeżnym dopływem Welu jest rzeka Płońszanka wpływająca w km 57+700. Płońszanka płynie przez teren gminy na odcinku od km 0+900 do km 15+660. Źródła rzeki znajdują się na wysokości wsi Rutkowice. Całkowita długość rzeki wynosi 15,7 km, a jej powierzchnia 90,9 km². Ogólny kierunek biegu rzeki SE - NW - SW - NW, a spadek podłużny wynosi około 2,2%.

Powierzchnia zlewni charakteryzuje się niewielkimi deniwelacjami, co utrudnia jej odwadnianie zwłaszcza na obszarze równiny sandrowej.

Wodność gminy charakteryzują:

- rzeki i kanały o długości 28,76 km i powierzchni lustra wody 3,16 ha,
- rowy główne stale lub okresowo prowadzące wodę o długości 219,007 km i powierzchni lustra wody 10,95 ha oraz zbiorniki wodne o niewielkich powierzchniach lustra wody: około 0,5 ha w Gródkach, około 4,0 ha w Rutkowicach, Zalesiu.

Cieki powierzchniowe na terenie gminy:

Wkra – Działdówka jest prawobrzeżnym dopływem Narwi. Jej długość wynosi 249,1 km, w tym w granicach województwa warmińsko-mazurskiego – około 70km. Zlewnia zajmuje powierzchnię 5322,1km². Wkra w górnym biegu nosi nazwę Nida, w okolicy Działdowa i Płońscy zwana jest Działdówką, a od Żuromina do ujścia nazywana jest Wkrą. Od Działdowa płynie w kierunku południowo-zachodnim, a na wysokości wsi Zakrzewo zmienia kierunek na północny zachód tworząc kształt rozwartej litery "U".

Rzeka bierze początek w zmeliorowanych bagnach na wschód od jeziora Kownatki. Dolina rzeki w wielu miejscach pocięta jest gęstą siecią rowów melioracyjnych i występują tu liczne doły potorfowe.

Wkra przepływa przez mezoregion Wzniesienia Mławskie, należący do makroregionu Nizina Północnomazowiecka. W województwie warmińsko – mazurskim rzeka płynie przez tereny powiatów nidzickiego i działdowskiego.

W granicach gminy Płońnica, dolina rzeki Wkry-Działdówki, na odcinku od km 190+ 100 do km 203+00, posiada kształt wydłużony o nieregularnych konturach. W środkowej i dolnej części doliny wykształca się wyraźna niecka po śladzie prakoryta rzeki, która tu występuje pod postacią łach i zagłębień terenowych. Spadek podłużny doliny do spadku rzeki wynosi 0,3 do 0,35%.

Spadki poprzeczne doliny mają kierunek do rzeki i kanału Młyńskiego. Lokalnie występują spadki w kierunku do istniejących rowów, które mają swoje ujście do rzeki Wkry - Działdówki. Średnia szerokość doliny wynosi około 1km. Doliny w przeważającej części budują torfy o zmiennej głębokości zalegania. Są to torfy niskie, średnio i dobrze rozłożone. Jedynie na pobrzeżach oraz w pewnych partiach w rejonie wsi Wielki Łęck występują większe obszary o glebach mineralnych.

Rzeka Wkra na odcinku od km 190+100 do km 195+900 stanowi południowo-zachodnią granicę gminy. Również odcinek od km 202+300 do 203+00 stanowi fragment wschodniej granicy pomiędzy gminą Płońnica a gminą Działdowo. Trasa rzeki jest uregulowana, charakteryzuje się bardzo długimi kilkukilometrowymi odcinkami prostymi. Linia brzegowa rzeki jest regularna, bez zróżnicowań. Ten "efekt" osiągnięto w wyniku regulacji, tworząc sztuczne koryto, monotonne krajobrazowo. Koryto posiada szerokość od 12,0 do 14,0 m, a jego głębokość wynosi od 2,0 do 3,0m.

Brzegi rzeki są trwałe, porośnięte trawami z niewielkimi wyrwami. Starorzecza są zupełnie odcięte i w większości zarastają, gdzieś tam tworząc oczka wodne. Szata roślinna jest tu bardzo uboga; brzegi porastają trawy: mozga, manna, turzyce. Krzewy występują sporadycznie. W całej dolinie zróżnicowanie roślinności jest niewielkie.

W km 202+700 do rzeki uchodzi prawostronnie Kanał Młyński. Zlewnia rzeki Wkry przy ujściu Kanału Młyńskiego posiada powierzchnię 633,0 km².

Największymi dopływami na w/w obszarze są: rów "C" - lewy dopływ o powierzchni 23,5 km² i rów "D" - dopływ prawy o powierzchni zlewni 5,8 km².

Rzeka Wel jest lewobrzeżnym dopływem Drwęcy o długości 98,5 km i powierzchni zlewni 810,1 km². Źródło rzeki znajduje się w strefie brzeżnej Garbu Lubawskiego, w pobliżu miejscowości Bartki. Wel przepływa przez szereg jezior. Największym dopływem Welu jest Płońniczanka.

Rzeka przepływa przez następujące mezoregiony: Garb Lubawski i Równinę Urszulewską, a przy ujściu przez Dolinę Drwęcy, należące do makroregionu Pojezierze Chełmińsko-Dobrzyńskie. W górnym i środkowym biegu zlewnia Welu zbudowana jest z glin zwałowych, piasków i żwirów wodnolodowcowych, miejscami występują torfy, w dolnym biegu – gliny zwałowe, mady, piaski i żwiry rzeczne. W strukturze użytkowania terenu dominują grunty orne, na mniejszym obszarze występują lasy iglaste i mieszane oraz użytki zielone.

Wel przepływa przez teren powiatów: ostródzkiego, działdowskiego i nowomiejskiego.

Przez teren gminy Płońnica rzeka Wel płynie odcinkiem o długości 1,9km.

Rzeka Wel była regulowana na odcinku od Ciborza do Grabacza na początku lat 70-tych. Regulacja polegała na pogłębieniu i poszerzeniu rzeki z jednoczesnym umocnieniem skarp. Szerokość dna na odcinku do ujścia Płońniczanki wynosi 7,0 m, spadek dna od 0,15‰ do 0,35‰, nachylenie skarp wynosi 1:2. Od tego czasu rzeka

była sporadycznie konserwowana. Jej brzegi są obecnie w znacznym stopniu zadrzewione i w dużej mierze odzyskała charakter naturalnego cieku.

Rzeka Płońniczanka jest lewobrzeżnym dopływem Welu o długości 15,1 km i powierzchni zlewni 90,9 km². Rzeka przepływa przez teren Welskiego Parku Krajobrazowego. Płyne przez mezoregion – Równinę Urszulewską, należącą do makroregionu – Pojezierze Chełmińsko-Dobrzyńskie.

Płońniczanka przepływa przez teren powiatu działdowskiego, gminę Płońscica. Na terenie gminy znajduje się odcinek od km 0+900 do źródeł w km 15+660, tj. długości 14,76 km. Dolina rzeki Płońniczanki jest obszarem stosunkowo płaskim o niewielkich deniwelacjach. W bezpośrednim sąsiedztwie rzeki w tarasie zalewowym występują gleby wytworzone z torfowisk niskich mszysto-turzycowych i turzycowych. Głębokość złóż torfowych w dolinie rzeki jest bardzo różna i wynosi od 45cm do 250cm. Torfy zalegają na podłożu mineralnym. W nielicznych miejscach od głębokości 140-160 cm torf zalega na gytii. Miejscami na obrzeżach dolin (dopływu) i w nielicznych partiach środkowych występuje torf w wierzchniej warstwie namulny. Gleby torfowe użytkowane są jako łąki bądź pastwiska. W wyższych partiach doliny występują gleby wytworzone z piasków słabo gliniastych i piasków gliniastych.

Obszar źródłowy Płońniczanki położony jest na gruntach Zakładu Rolnego w Rutkowicach. Są to tereny w przeszłości zmeliorowane (rowy systemu podsiękowego), najniższe partie terenu są podmokłe z oczkami wodnymi. Teren ten, zwłaszcza oczka wodne, jest zarośnięty roślinnością bagienną, krzakami łązy i olchą. Powierzchnia zlewni obszaru źródłowego wraz z systemem melioracyjnym wynosi około 9,6 km². Rzeka na całej długości została uregulowana, regulację przeprowadzono w latach siedemdziesiątych pogłębiając, odmulając i poszerzając rzekę.

Naturalne zbiorniki wodne:

W miejscowości Gródki znajdują się pozostałości po stawach rybnych. Są one zlokalizowane około 100m od drogi asfaltowej Działdowo-Lidzbark. Przy samej drodze znajduje się niewielkie źródło i oczko wodne. Stawy zarośnięte są olchą, roślinnością bagienną.

W Zalesiu znajduje się płytki naturalny zbiornik wodny o powierzchni 2,9 ha, zasilany wodami gruntowymi i spływem powierzchniowym. Brzegi zarośnięte moczarką kanadyjską i częściowo tatarakiem. Od strony zachodniej zabudowania wsi Zalesie usytuowane są bardzo blisko brzegu, a ogrodzenia wchodzi w wodę. Brzegi i woda są zanieczyszczone różnymi odpadami (śmieciami) i spływami powierzchniowymi.

We wsi Skurpie znajdują się trzy małe stawy wiejskie. Pomiędzy dwoma zlokalizowano ujęcie wiejskie wraz z hydrofornią. Intensywna eksploatacja studni nr I może spowodować przenikanie zanieczyszczeń z tych stawów do ujęcia wody. Wszystkie te stawy są bardzo zanieczyszczone i niezbędne wydaje się ze względu na eksploatację ujęcia ich pogłębienie i oczyszczenie.

4.5. WARUNKI KLIMATYCZNE.

Gmina Płońnica wg R. Gumińskiego usytuowana jest w skrajnie południowej części klimatycznej "dzielnicy mazurskiej" obejmującej swym zasięgiem całe Pojezierze Mazurskie.

Dzielnica ta poza obszarami góorskimi należy do najchłodniejszej na terenie Polski. Warunki klimatyczne tej gminy są stosunkowo łagodne w porównaniu do terenów położonych w północnej czy północno-wschodniej (rejon Suwałk) części tej dzielnicy.

Klimat charakteryzuje się następującymi parametrami:

- 50 dni w roku mroźnych i 130 dni z przymrozkami;
- roczna suma opadów od 500 do 600 mm przy 140 dniach z opadem atmosferycznym w każdej postaci;
- pokrywa śnieżna zalega do 90 dni;
- duża częstotliwość silnych wiatrów;
- średnia roczna temperatura powietrza ca 6,8°C przy maximum 17,6°C i minimum - 4,3°C, średnia roczna amplituda 21,8°C.

Okres wegetacyjny wg L. Bartnickiego trwa na badanym terenie ok. 200 dni - od początku kwietnia do początku października. Lato trwa tu ok. 60 dni, natomiast zima - 100-110 dni.

Najkorzystniejsze warunki terenowe zwłaszcza dla rolnictwa posiadają obszary dostatecznie przewietrzane o głębokim zaleganiu wód gruntowych (poniżej 2 m) pokryte glebami o dużej pojemności cieplnej, tj. zwięzłymi (gleby gliniaste). Takie obszary dominują w rejonie Rutkowic i Skurpia, pomiędzy Wielkim Łęckiem, Przełękiem Dużym, Gródkami oraz w rejonie Płońnicy, Jabłonowa i Niechłonia. Dobowy wykres temperatury nad tymi powierzchniami charakteryzuje się znacznym wyrównaniem, co jest szczególnie korzystne dla roślin niskopiennych.

Najmniej korzystnymi warunkami termicznymi cechują się w gminie Płońnica tereny w obrębie doliny Działdówki oraz innych cieków, a także w wilgotnych obniżeniach. Tereny te narażone są na występowanie wysokich dobowych amplitud temperatur w okresie lata oraz znacznych spadków temperatur zimą. Są to tereny najbardziej narażone na powstawanie zastoisk wilgotnego powietrza.

Warto podkreślić wpływ lasów na klimat lokalny. Drzewostan przyczynia się do łagodzenia dobowych ekstremów temperatury w jego obrębie. Położenie powierzchni czynnej na poziomie koron drzew powoduje, że ekstrema temperatur występują właśnie na tym poziomie, a nie przy powierzchni ziemi. Drzewostan wpływa również modyfikująco na warunki anemologiczne, głównie poprzez ograniczone prędkości i siły wiatrów. Kompleksy leśne powodują również wzrost zaciszności terenów bezpośrednio do nich przyległych po stronie zawietrznej w odległości ok. 15 m i po stronie dowietrznej w strefie 5-ciu wysokości drzew.

4.6. KOPALINY.

Gmina Płońnica nie jest zbyt zasobna w surowce naturalne. Eksploatowane są tu głównie piaski i żwiry. Stopień zasobności złóż jest trudny do oceny z uwagi na brak kompleksowych badań rozpoznawczych.

Wykaz złóż surowców mineralnych z terenu gminy Płońnica, sporządzony na podstawie danych geologicznych Państwowego Instytutu Geologicznego:

- **Kn 1 - Złoże kruszywa naturalnego (piasek ze żwirem) „GRALEWO”.** Złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo (kategorie A+B+C1). Obecnie złoże posiada koncesję wydaną przez Starostę Powiatowego w Działdowie do marca 2018r. Złoże posiada wyznaczony teren górniczy.
- **Kn 2 - Złoże kruszywa naturalnego (piasek ze żwirem) „NIECHŁONIN”.** Decyzją nr OSL.IV.7512/41/98, Wojewoda Ciechanowski udzielił Olsztyńskim Kopalniom Surowców Mineralnych Sp. z o.o. koncesji na wydobywanie kruszywa naturalnego. Koncesja została wydana na okres od 17.12.1998r. do 31.12.2013r. Obecnie złoże jest częściowo zrehabilitowane. Złoże posiada wyznaczony teren górniczy.
- **Kn 3 - Złoże kruszywa naturalnego (piasek ze żwirem) "NIECHŁONIN II".** W 2002r. koncesja na wydobywanie kruszywa naturalnego ze złoża "NIECHŁONIN II - POLE A" została wygaszona. Złoże zostało również wykreślone z rejestru obszarów górniczych. Obecnie złoże jest zrehabilitowane.

Na terenie gminy występuje kilkanaście punktów eksploatacji odsłoneń kopalin. Są to czwartorzędowe plejstoceny piaski i żwiry, czasem zaglinione o znaczeniu lokalnym dla potrzeb budownictwa drogowego i indywidualnego. Kilka z nich jest wyeksploatowanych, inne o zaniechanej eksploatacji.

Gmina Płońnica posiada kilka wytypowanych obszarów o pozytywnych wynikach badań poszukiwawczych: w rejonie wsi Gralewo, Turza Mała, Wielki Łęck, Przełęk Duży, Płońnica, Niechłonin i Gruszka. Na rysunku nr 1 oznaczono przybliżoną lokalizację w/w złóż perspektywicznych wraz z określeniem rodzaju kopaliny. Mimo, że północna część gminy leży w strefie obszaru najwyższej ochrony wód podziemnych, na rysunku nr 1 wyznaczono złoża torfów jako rejon perspektywiczne.

Nierozpoznany jest problem perspektyw surowcowych w utworach starszych. W utworach oligoceńskich i płytko występujących kredowych istnieją pewne szanse odkrycia i udokumentowania wód pitnych.

W utworach dolnokredowych istnieją szanse odkrycia i udokumentowania wód geotermalnych o temperaturach rzędu około 30°C, niżej w utworach dolno-malmskich rzędu 35-40°C. Szanse odkrycia zbiorników geotermalnych istnieją także w utworach triasowych, a szczególnie w węglanowych utworach środkowego triasu i piaszczystych dolnego triasu (temperatury rzędu 40-50°C), a także w piaszczystych utworach kambru (o temperaturze 50-60°C).

Na skutek infiltracji wód powierzchniowych w utworach tych istnieją również niewielkie szanse występowania małych złóż gazu ziemnego i ropy naftowej.

4.7. SZATA ROŚLINNA.

Zniszczenie pierwotnych siedlisk, wylesienie obszarów przez rozwój rolnictwa i pasterstwa, spowodowały olbrzymie zmiany naturalnej europejskiej awifauny. Miejsce roślinności pierwotnej zajęła roślinność obejmująca szerokie spektrum zbiorowisk, od naturalnej roślinności leśnej i bagiennej do zbiorowisk upraw i siedlisk ludzkich. Rozwój gospodarki rolnej, intensyfikacja rolnictwa, intensyfikacja gospodarki leśnej, zredukowały różnorodność siedlisk i spowodowały ich zubożenie.

W ekosystemie gminy wysoki udział mają półnaturalne zbiorowiska łąkowe, zajmujące znaczne powierzchnie w dolinach cieków, w podmokłych obniżeniach oraz potorfiach. Wzdłuż cieków i rzek spotkać można olsze czarne oraz wierzbę z podszytem z turzyc i trzcinnika.

Obszary potorfowe porasta roślinność seminaturalna, wśród której dominują turzycy, śmiałek, sity i inna roślinność wodna. Rzadkim i chronionym gatunkiem jest brzoza karłowata. Łęgi przystrumykowe i olsy zachowały się w mozaice z użytkami zielonymi. Wykazują one niekiedy wysoki stopień naturalności. Są to lasy wodochronne dla zatrzymywania spływów powierzchniowych wód i ich retencjonowania.

4.8. ŚWIAT ZWIERZĘCY.

Rozmieszczenie siedlisk i ostoi zwierząt pokrywają się ściśle z rozmieszczeniem szaty roślinnej na terenie gminy. Najważniejszym kompleksem, który jest ostoją wielu gatunków ptaków oraz ssaków łownych są kompleksy leśne w północnej i środkowej części gminy. Gatunki zwierząt zasiedlające te tereny to przede wszystkim gatunki leśne, gatunki ekotonalne i gatunki terenów otwartych, gatunki polne i łąkowe, gatunki szuwarowe i gatunki drapieżne. Z większych zwierząt występują tu sarny, jelenie, dziki, zające, lisy.

W lasach spotkać można puchacza, kanię rudą i gołębia siniaka, natomiast na polach kuropatkę pospolitą, a wokół siedzib ludzkich bociana białego.

Tereny łąkowo-bagienne, starorzecza Wkry i mokradła w dolinie Welu zamieszkują liczne gatunki kaczek i kurek wodnych.

4.9. GŁÓWNE ZASOBY PRZYRODNICZE OBSZARU.

Gmina Płońsk z racji swego położenia na przedpolu bogatej krainy geograficznej jaką jest Garb Lubawski posiada niewiele walorów takiej rangi, która wymagałaby objęcia ochroną. W ekologiczny system obszarów chronionych tej gminy wchodzi fragment Welskiego Parku Krajobrazowego, Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Wkry oraz Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Doliny Wkry i Mławki (Natura 2000). W/w system obszarów chronionych ma ściśle powiązanie z Krajową Siecią Ekologiczną ECONET - POLSKA. Struktura sieci to korytarze ekologiczne powiązane obszarami węzłowymi. Wg tej koncepcji rejon Pojezierza Chełmińskiego-Dobrzyńskiego będzie pełnił rolę obszaru węzłowego o znaczeniu krajowym, z biocentrami parków krajobrazowych: Górznieńskiego, Welskiego oraz licznych rezerwatów przyrody.

Cały ten system ma za zadanie zapewnić ciągłość przemieszczania się gatunków, szczególnie wędrownych, takich jak ryby i ptaki wędrowne oraz duże ssaki.

Według koncepcji ECONET - POLSKA korytarz taki powinien towarzyszyć dolinie Wkry - Działdówki, opartej o Wzniesienia Mławskie. Obszarom doliny Wkry przekształconym znacznie przez człowieka, powinno się dać szanse unaturalnienia, odtworzenia

dawnych układów przyrodniczych. Według aktualnych kryteriów wyboru obszarów dla tworzenia sieci, struktury geomorfologiczne powinny sprzyjać zachowaniu siedlisk hydrogenicznych, sprzyjać zachowaniu rozległych kompleksów roślinności leśnej, bądź łąkowej w dużych dolinach rzecznych, zwłaszcza pradolinach.

Welski Park Krajobrazowy.

Welski Park Krajobrazowy utworzony został na mocy Rozporządzenia Wojewody Ciechanowskiego nr 24/95 z 18 grudnia 1995 r. Obejmuje powierzchnię 242,37 km², a jego otulina – 37,93 km². Pod względem administracyjnym obszar Parku znajduje się w obrębie 4 gmin (Grodziczno, Rybno, Lidzbark Welski i Płońsk), przy czym 75% powierzchni Parku skupia się na terenie gmin Lidzbark (wraz z miastem) i Rybno. Na terenie gminy Płońsk zajmuje powierzchnię ok. 1 209,77 ha. Park powstał w celu ochrony walorów przyrodniczych, historycznych oraz kulturowych regionu, a przede wszystkim doliny rzeki Wel. Charakterystyczną cechą Parku jest różnorodność środowiska przyrodniczego, a mianowicie bogactwo flory i fauny oraz zróżnicowanie krajobrazu. Dominującym elementem rzeźby terenu są piaszczyste równiny sandrowe, zajmujące ponad połowę powierzchni Parku, występuje również wysoczyzna morenowa oraz rynny subglacjalne. Ważnym elementem przyrodniczym Parku są jeziora polodowcowe, można wyróżnić 13 większych jezior. Na terenie Parku znajdują się cztery rezerваты przyrody: „Bagno Kozina”, „Ostrów Tarczyński”, „Piekiełko”, „Jezioro Neliwa” oraz cztery użytki ekologiczne: „Bładowo”, „Kurojady”, „Chelsty” i „Torfowisko Wąpiersk”. Wszystkie poza obszarem administracyjnym gminy Płońsk. Na terenie parku obowiązują postanowienia Rozporządzenia nr 34 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 września 2005r. w sprawie Welskiego Parku Krajobrazowego (Dz.U.nr 140, poz. 1646).

Obszary Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Wkry.

Rozporządzeniem nr 109 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 3 listopada 2008r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Wkry (Dz. Urz. Woj. Warm-Maz. Nr 179, poz. 2577 z dnia 17.11.2008r.) został wprowadzony Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Wkry. Powierzchnia ogółem OChK Doliny Górnej Wkry wynosi 4 097,5 ha. W obrębie gminy znajdują się dwa fragmenty: Obszar Zieluńsko-Rzęgnowski w okolicach wsi Zalesie i Jabłonowo oraz Obszar Rybna i Lidzbarka w okolicach wsi Turza Mała, Mały Łęck, Wielki Łęck, które zajmują razem powierzchnię 1 481 ha. W granice Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Wkry weszły w znacznej mierze użytki rolne (90%) wskazując, iż jest to typowy krajobraz wiejski, w którym dominują pola uprawne. Są to struktury przyrodnicze w znacznej mierze przekształcone przez człowieka. Pomimo przekształceń wiele gatunków roślinności łąkowej i leśnej pozostało na tych obszarach, tworząc szczególnie w Welskim Parku Krajobrazowym bogactwo nisz ekologicznych.

Założenia parkowe.

Uzupełnieniem ekologicznego systemu obszarów chronionych są parki zabytkowe oraz pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej. Za zabytkowe uznane zostały założenia

parkowe w Gródkach, Małym Łęcku, Turza Mała. Cenne są też parki w Gralewie i Rutkowicach. Drzewostan parkowy za wyjątkiem parku w Gródkach nie poddawany zabiegom pielęgnacyjnym jest w złej kondycji. Wiąże się to z procesem starzenia i bezmyślną niszczytelką działalnością człowieka. Wszystkie te parki, oprócz wartości przyrodniczych posiadają ogromną wartość krajobrazową. Są to niejednokrotnie jedynie założenia, które urozmaicają krajobraz wiejski. Wszystkie parki na terenie gminy wymagają działań ratowniczych, pielęgnacyjnych oraz rewaloryzacyjnych. Jednakże o wprowadzeniu ich można będzie mówić wtedy, kiedy obiekty te będą miały trwałych użytkowników (właścicieli).

Pomniki przyrody.

Elementami wzbogacającymi obszary chronione i podlegającymi ochronie z mocy ustawy, są pomniki przyrody. Na terenie gminy znajduje się 13 pomników przyrody, na które składa się 9 pojedynczych, okazałych drzew, 1 głąz narzutowy oraz 3 aleje drzew.

Pomniki przyrody na terenie gminy Płońnica.

I.p.	Rodzaj pomnika	Opis pomnika		Określenie położenia	Nr rejestru
		obwód (na wysokości 1,3m)	wysokość		
1.	dąb szypułkowy	310 cm	20m	Turza Mała	25/87/77
2.	aleja 51 lip drobnolistnych			Turkowice, wzdłuż drogi polnej	36/98/77
3.	buk pospolity	266cm	24m	Rutkowice	37/99/77
4.	aleja 131 dębów			przełęk, wzdłuż drogi Przełęk-Dłutowo	276/337/86
5.	dąb szypułkowy	203cm	25m	Leśnictwo Gródki	318/379/89
6.	świerk pospolity	208cm	35m	Leśnictwo Gródki	323/384/89
7.	lipa drobnolistna	430cm	25m	Płońnica	439/500/97
8.	głąz narzutowy	950cm (obwód przy ziemi)	200cm	Leśnictwo Gródki	62/64
9.	dąb szypułkowy	400cm	wysokość nieznana	Leśnictwo Gródki	uchwała Rady Gminy Nr XXII/37/2005
10.	lipa drobnolistna	379cm	25m	Turza Mała	uchwała Rady Gminy Nr XXII/37/2005
11.	lipa drobnolistna	514cm	20m	droga gminna Turza Mała – Koty przy oddziale 240b	uchwała Rady Gminy Nr XXII/37/2005
12.	lipa drobnolistna	430cm	30m	Turza Mała	uchwała Rady Gminy Nr XXII/37/2005
13.	aleja 163 drzew: kasztanowiec biały, klon			Turza Mała, wzdłuż drogi	uchwała Rady Gminy w

	jawor, klon pospolity, grab pospolity, lipa drobnolistna, olsza czarna i świerk pospolity			gminnej oznaczonej nr działek: 179 i 181	Płońscy Nr XV/79/2008 z dnia 19 września 2008r.
--	--	--	--	---	---

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Doliny Wkry i Mławki - Natura 2000.

Na terenie gminy Płońsk położony jest Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Doliny Wkry i Mławki – Natura 2000 (kod obszaru PLB140008, typ ostoi F). Powierzchnia w/w obszaru wynosi ogółem 28751,5 ha, z czego na terenie Gminy Płońsk znajduje się 2711,2 ha, w okolicach wsi Jabłonowo, Przełęk, Gródki, Gruszka. Ostoja położona jest na Nizinie Środkowopolskiej, w Kotlinie Warszawskiej, obejmuje pradolinę Wkry o bardzo naturalnym, roztopowym charakterze i wyjątkowych walorach krajobrazowych. Prawy brzeg rzeki jest tu wysoki i urwisty, natomiast lewy brzeg - płaski i porośnięty łąkami. Na terenie ostoi występują dwa rodzaje siedlisk cennych z punktu europejskiego widzenia: lasy łąkowe oraz grąd środkowoeuropejski. Łęg porasta okresowo zalewane tereny wzdłuż lewego brzegu Wkry. Występują tu fragmenty 65-85 letnich drzewostanów olszowo-jesionowych z domieszką wiązu szypułkowego i świerka. W grądzie drzewostany zdominowane są głównie przez sztuczne odnowienia sosny z domieszką dębu. Na stromych stokach występuje grąd zboczowy. Wysepki i plaże porośnięte są zaroślami wierzbowymi. Występują tu gleby typu mad i torfy niskie, miejscami czarne ziemie. Odcinek rzeki Wkry jest porośnięty szuwarami, zaś wysepki i częściowo plaże - zbiorowiskami wiklinowymi.

Wartość przyrodnicza. Obszar obejmuje przełomowy odcinek Wkry z rzeką o naturalnym, roztopowym charakterze. Rosną tu pozostałości, nieco przekształconych, lasów łąkowych i grądów - rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, które zajmują ponad 60% obszaru. Stwierdzono obecność bobra i wydry. W rzece występują podwodne, przybrzeżne zbiorowiska rdestnicowe i dość bogata ichtiofauna (jednak bez gatunków z Załącznika II). Bogata jest również awifauna. W ostoi stwierdzono występowanie co najmniej 24 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Liczebności 2 gatunków: błotniaka łąkowego i derkacza spełniają kryteria wyznaczania ostoi ptaków wprowadzone przez Bird Life International. Ponadto 10 gatunków zostało zamieszczonych na liście zagrożonych ptaków w Polskiej czerwonej księdze zwierząt. Ostoja jest jednym z 10 najważniejszych w Polsce łąkowisk błotniaka łąkowego, jak też ważnym legowiskiem derkacza.

Do momentu sporządzania niniejszej prognozy nie wprowadzono Planu ochrony Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Doliny Wkry i Mławki – Natura 2000

Zielone Płuca Polski.

Cała gmina objęta jest zasięgiem przez Zielone Płuca Polski. Głównym celem ZPP jest opracowywanie, promowanie i wdrażanie strategii ekorozwoju dla północno-wschodniej Polski. Do ZPP należą regiony ekologicznie nieskażone, w których na skutek braku wielkiego przemysłu przyroda zachowała się w stosunkowo niezmiennym, naturalnym stanie. To zobowiązuje do podporządkowania się podstawowemu celowi ZPP, jakim jest

dążenie do zachowania i odtworzenia naturalnych walorów środowiska przy stosowaniu umiarkowanych działań społecznych i gospodarczych aktywizujących ten obszar.

5. CHARAKTERYSTYKA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PŁOŃNICA.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem określającym w sposób ogólny planowany sposób zagospodarowania terytorium gminy, zawierający informacje o położeniu obszarów przeznaczonych pod zabudowę i inne funkcje, o przebiegu głównych szlaków komunikacyjnych, terenów chronionych itp. Studium przyjmowane jest jako uchwała rady gminy, nie posiada jednak rangi prawa miejscowego, stanowiąc jedynie podstawę do opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem poprzedzającym wykonanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W studium formułuje się zasady polityki przestrzennej miasta, wsi, jednostki osadniczej oraz integruje dokumenty programowe i wizje związane z rozwojem gospodarczym i społecznym jednostki osadniczej. Studium nie jest prawem, ale zobowiązaniem władzy lokalnej do prowadzenia działań zgodnie z wyznaczonymi kierunkami. Stanowi więc zespół zapisów, ustalonych i uzgodnionych jako nienaruszalne uwarunkowania i kierunki zagospodarowania, przyjęte jako podstawa do opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jednostki osadniczej.

Projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Płońska dzieli gminę Płońska na strefy funkcjonalne przy uwzględnieniu uwarunkowań przyrodniczych i tak wyróżniamy:

- a) strefę A, leśno – rolniczej przestrzeni produkcyjnej i osadnictwa wiejskiego, o zwiększonym reżimie ochrony środowiska, z rozwojem funkcji turystyczno – wypoczynkowych;
- b) strefę B, rolniczo – leśnej przestrzeni produkcyjnej na glebach słabych i średniej jakości, z osadnictwem skoncentrowanym, z umiarkowanym rozwojem funkcji produkcyjno – usługowej;
- c) strefa C, rolniczej przestrzeni produkcyjnej na glebach średniej jakości z osadnictwem skoncentrowanym.

Dla w/w stref określono możliwe kierunki rozwoju, które uwzględniają uwarunkowania oraz walory przyrodnicze obszaru.

W strefie leśno – rolniczej przestrzeni produkcyjnej i osadnictwa wiejskiego, o zwiększonym reżimie ochrony środowiska, z rozwojem funkcji turystyczno – wypoczynkowych oznaczonej symbolem „A”, w której występują: obszar Welskiego Parku Krajobrazowego; Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Wkry; Obszar Natura 2000 – Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Doliny Wkry i Mławki (PLB140008); wprowadzono zapisy, które zapewniają ochronę istniejących wartości przyrodniczych tj.

- a) w zakresie budownictwa i architektury krajobrazu należy: zaniechać lokalizacji i rozbudowy obiektów uciążliwych dla otoczenia, mogących powodować dewastację środowiska - gleby, powietrza, roślinności; przestrzegać, aby warsztaty produkcji rolnej

zlokalizowane na terenach objętych ochroną lub w ich sąsiedztwie, wyposażone były w urządzenia zapobiegające zanieczyszczeniom środowiska; chronić przed zabudową tereny szczególnie cenne pod względem przyrodniczym i krajobrazowym; zabudowa i urządzenia techniczne powinny harmonizować z otaczającym krajobrazem; zabudowania po likwidowanych gospodarstwach powinny być przeznaczone pod rekreację indywidualną; ograniczyć przekształcanie powierzchni ziemi; otoczyć szczególną opieką i ochroną zabytki architektury i przyrody.

b) w zakresie gospodarki leśnej należy: gospodarkę leśną prowadzić zgodnie z ustawą o lasach oraz ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych; zwiększyć funkcje ochronne lasów w planach urządzenia lasów; w planach urządzenia lasów wyznaczyć obszary dla pełnienia funkcji turystycznej; zalesić i zadrzewić grunty marginalne dla rolnictwa; wzmocnić odporność biologiczną środowiska przyrodniczego poprzez zachowanie zadrzewień, remiz, poletek żerowych, wodopojów, lęgówisk oraz tras wędrówek zwierzęcy, przy utrzymaniu ich spójności ekologicznej; dążyć do utrzymania równowagi stanów zwierzęcy łownej.

c) w zakresie gospodarki rolnej i melioracji należy: użytkowanie przestrzeni rolniczej powinno uwzględniać zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz oczek wodnych; zachować w stanie naturalnym ekosystemy leśne, łąkowe, roślinności torfowiskowej; przy nawożeniu mineralnym stosować dawki optymalne dla gleb i potrzeb pokarmowych uprawianych roślin; ograniczyć chemiczną walkę ze szkodnikami i chwastami na rzecz metod biologicznych; wykluczyć przemysłową hodowlę zwierząt; wprowadzać ekologiczne warunki produkcji rolnej oraz ukierunkować gospodarkę na leśno-rolną.

W strefie rolniczo – leśnej przestrzeni produkcyjnej na glebach słabych i średniej jakości, z osadnictwem skoncentrowanym, z umiarkowanym rozwojem funkcji produkcyjno – usługowej oznaczonej symbolem „B”, wskazano, iż kontynuacja produkcji rolnej powinna przebiegać z wykorzystaniem istniejących warsztatów jakimi są gospodarstwa indywidualne oraz ośrodki po zlikwidowanych państwowych gospodarstwach rolnych. Przekształcenia strukturalne gospodarstw będą zmierzały do łączenia arealów po gospodarstwach upadających, tworzenia gospodarstw rodzinnych, scalania w większe jednostki w drodze wolnorynkowego obrotu ziemią lub ograniczonych przetargów. Głównemu celowi służyć będzie porządkowanie i kształtowanie przestrzeni rolniczej i leśnej przy zachowaniu równowagi ekologicznej.

W strefie rolniczej przestrzeni produkcyjnej na glebach średniej jakości z osadnictwem skoncentrowanym oznaczonej symbolem „C” winna dominować produkcja rolna prowadzona w indywidualnych gospodarstwach rolnych poprzez zwiększanie arealów gospodarstw, tworzenie gospodarstw rodzinnych lub zespołowych. Intensyfikacja produkcji rolnej powinna być prowadzona w zgodzie z zasadami ekorozwoju.

Dla obszarów kontynuacji zabudowy tj. obszarów zabudowanych wiejskich jednostek osadniczych wskazano rozwój, przekształcenia i uzupełnienia określone w zależności od jednostki osadniczej na cele: M – mieszkaniowe (w tym zabudowa zagrodowa), U – usługowe, T - turystyczno-wypoczynkowe, P – produkcyjne. Określono następujące

funkcje dla poszczególnych jednostek osadniczych: Płońska – MUTP; Gralewo – MU; Gródki – MUP; Gruszka – M; Jabłonowo – MU; Mały Łęck – MUT; Murawki – MT; Niechłonin – MU; Prioma – M; Przełyk – M; Turkowice – MU; Skurpie – MU; Turza Mała – MT; Wielki Łęck – MU; Zalesie – MU.

Wskazano rozwój funkcji zabudowy mieszkaniowo-usługowej, drobnej wytwórczości, oraz obsługę ruchu turystycznego w miejscowości Płońska i Gródki.

W miejscowościach Gralewo, Rutkowice, Skurpie, Prioma, Przełęk, Wielki Łęck, Niechłonin, Gruszka, Jabłonowo i Zalesie wskazano rozwój zabudowy mieszkaniowo-usługowej oraz drobnej wytwórczości.

Priorytetem rozwoju zabudowy w miejscowościach Murawki, Turza Mała, Mały Łęck jest zabudowa mieszkaniowo- usługowa i obsługi ruchu turystycznego; zabudowa rekreacji indywidualnej i agroturystyka. Zakłada się stopniowe przekształcenie jednostek w wsie rekreacyjne. Zainwestowanie profesjonalnej bazy turystyczno- wypoczynkowej o wysokim standardzie z urządzeniem terenu wykorzystującym jego predyspozycje naturalne na funkcje czynnej rekreacji.

W studium przyjęto standardy jakimi należy się kierować przy lokalizowaniu nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (w tym letniskowej):

- minimalna wielkość działki budowlanej na cele zabudowy wolnostojącej – 1000m², (dla letniskowej – min. 1500m²);
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na działce budowlanej – 25% powierzchni działki;
- maksymalny udział powierzchni zabudowy w powierzchni działki budowlanej – 25%;
- maksymalną wysokość zabudowy ustalono na 2 kondygnacje z drugą kondygnacją w poddaszu użytkowym, o kącie nachylenia połaci dachowych do przekroju poziomego budynku w przedziale 35° - 45°.

Ograniczenie zabudowy wprowadzono na terenach w obszarze Welskiego Parku Krajobrazowego i Obszarze Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Wkry oraz w Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków Doliny Wkry i Mławki – Natura 2000, gdzie ograniczenia prawne dla zabudowy wynikają z przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2004 r. Nr 92, poz. 880, z póź. zm.) wraz z rozporządzeniami wykonawczymi do w/w ustawy, na terenach rolniczych wprowadzono zakaz lokalizacji zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi w odległości 500 m od planowanych turbin elektrowni wiatrowych (w celu spełnienia warunków wynikających z norm poziomu hałasu dla środowiska), na terenach udokumentowanych złóż kopalin gdzie zakaz zabudowy nie dotyczy tylko realizacji obiektów kubaturowych, urządzeń komunikacyjnych oraz urządzeń pomocniczych bezpośrednio związanych z eksploatacją kopalin.

Dla poszczególnych elementów środowiska podlegających prawnej ochronie oraz obszarów i obiektów proponowanych do objęcia ochroną wprowadzono odpowiednie zasady użytkowania i zakres ich ochrony, który min. uwzględnia obowiązujące przepisy. W/w zasady wprowadzono dla: Welskiego Parku Krajobrazowego; Obszaru

Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Wkry; pomników przyrody; Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Doliny Wkry i Mławki – Natura 2000; obszaru źródłiskowego rzeki Płońniczanki, w areale wsi Turkowice; „Bagienko” - obszaru źródłiskowego ciek bez nazwy, w areale wsi Niechłonin; obszaru zarastających stawów rybnych ze źródłiskiem ciek bez nazwy, w areale wsi Gródki; obszaru łąk na glebach pochodzenia organicznego; obszaru EKONET- POLSKA; kompleksów leśnych; gleb gruntów ornych; użytków zielonych; wód płynących, cieków i rowów.

W zakresie komunikacji wskazano: modernizację dróg, która powinna spełniać warunki techniczne określone przepisami Rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U z 1999r. Nr 43, poz. 430), lokalizacji parkingów w miejscach atrakcyjnych dla turystów, organizowanie tras rowerowych na terenach Welskiego Parku Krajobrazowego, Obszarze Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Wkry i Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków Doliny Wkry i Mławki – Natura 2000. Rozwojowi i poprawie jakości komunikacji, winny przyświecać następujące zagadnienia: zapewnienie powiązań z krajowym systemem transportowym; zapewnienie dostępności celów podróży, umożliwiające mieszkańcom gminy udział w różnych formach aktywności społeczno – gospodarczej; zapewnienie wymaganego standardu podróży; stworzenie odpowiednich warunków dowozu i wywozu surowców i produktów; łagodzenie uciążliwości funkcjonowania transportu; obsługa terenów zainwestowanych oraz nowych przedsięwzięć budowlanych pod względem obsługi komunikacyjnej powinna następować wyprzedzająco lub co najwyżej równoległe z inwestowaniem.

Na styku gminy Płońnica i Rybno przebiega magistrala kolejowa dwutorowa zelektryfikowana I rzędu nr 9 (E-95), relacji Warszawa-Działdowo-Iława-Gdynia. Na terenie gminy odcinek ma długość około 3km, pozostała część terenu kolejowego leży administracyjnie w gminie Rybno, niemniej obsługuje północny region gminy Płońnica. W studium nie przewiduje się zmian w istniejącej infrastrukturze kolejowej. Nie przewiduje się wzrostu wpływu kolei na rozwój gminy. Kolej może być wykorzystana do wzbogacania ofert turystycznych.

W zakresie gazyfikacji gminy zapisy studium wskazują, iż należy dążyć do opracowania koncepcji gazyfikacji gminy i objęcia siecią gazową średniego ciśnienia wszystkich miejscowości. Pozwoli to na podniesienie poziomu życia ludności, jak również eliminację istniejących wyeksploatowanych źródeł ciepła i zastąpienie ich wysokosprawnymi kotłowniami gazowymi.

W zakresie gospodarki cieplnej: gospodarka cieplna na terenie gminy jest oparta na kotłowniach indywidualnych oraz 1 kotłowni lokalnej. Podstawowym nośnikiem energii w tych kotłowniach jest nadal węgiel. Zapisy studium wskazują, iż ze względu na zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego w/w technologie powinny być systematycznie zastępowane gazem i olejem opałowym. W miarę rozbudowy sieci gazowej w indywidualnych kotłowniach i kotłowniach w obiektach publicznych, węgiel i koks powinien być zastępowany przez gaz.

W zakresie elektroenergetyki: na większości obszaru gminy, ewentualne plany inwestycyjne wymagające zabezpieczenia elektroenergetycznego można realizować po

wykonaniu lokalnych dowiązań do istniejącej sieci SN15 kV i wybudowaniu stacji 15/0,4 kV.

W zakresie energetyki wiatrowej wskazuje się, iż na terenie gminy Płońnica istnieje możliwość zastosowania elektrowni wiatrowych. Tereny pod lokalizację turbin wiatrowych w gminie Płońnica wyznaczono poza obszarem Welskiego Parku Krajobrazowego i Obszarem Specjalnej Ochrony Ptaków Doliny Wkry i Mławki - Natura 2000. Poza wskazaniem lokalizacyjnym parków elektrowni wiatrowych, pojedyncze wieże elektrowni wiatrowych dopuszczono na terenach rolnych poza obszarem Welskiego Parku Krajobrazowego i Obszarem Specjalnej Ochrony Ptaków Doliny Wkry i Mławki - Natura 2000 jednakże nie mogą one stanowić parków elektrowni wiatrowych.

W zakresie gospodarki wodociągowej: Gmina Płońnica zaopatrywana jest w wodę za pomocą 4 publicznych systemów wodociągowych – systemów ujęć, uzdatniania i rozprowadzania wody. Dwie wsie: Gralewo i Murawki są zaopatrywane w wodę z wodociągu z gminy Rybno (Koszelewy). Sprzyjające warunki hydrogeologiczne i dobra jakość wód w głębinnych dają podstawy do programowania zbiorowego zaopatrzenia w wodę wszystkich jednostek osadniczych i kompleksów turystycznych z wodociągów lokalnych, wiejskich bądź zbiorowych grupowych. Wykorzystane do tego celu powinny być w maksymalnym stopniu istniejące wydajne odwierty studzienne i istniejąca infrastruktura techniczna. W celu ochrony środowiska jak również podniesienia standardu życia ludności zamieszkałej oraz istniejącej i projektowanej bazy turystycznej, należy dążyć do objęcia całej ludności gminy siecią wodociągową zbiorczą. Należy dążyć do jednoczesnej budowy sieci wodociągowych i kanalizacyjnych.

W zakresie gospodarki ściekowej: Ścieki bytowo-gospodarcze pochodzące od ludności miejscowej zbierane są systemem kanalizacji sanitarnej tylko częściowo. Odprowadzanie ścieków z obszaru gminy powinno następować przez realizację gminnego systemu kanalizacji sanitarnej do oczyszczalni ścieków we wsi Płońnica oraz do oczyszczalni ścieków w Zakrzewie (gmina Działdowo). Realizację tego systemu należy podzielić na etapy, wyróżniając odpowiednie wsie. W pierwszym etapie założono realizację sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Gródki, Turza Mała, Mały Łęck, w drugim etapie realizację sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Rutkowice, Skurpie, Gralewo, w trzecim etapie realizację sieci kanalizacyjnej w miejscowościach- Prioma, Wielki Łęck, Przełęk, w czwartym etapie Niechłonin, Gruszka, Jabłonowo i Zalesie. Na terenie gminy istnieją dwie oczyszczalnie mechaniczno – biologiczne ścieków komunalnych w miejscowości Płońnica i Gródki.

Specyfikacja terenu, budowa geologiczna, rodzaj zagospodarowania przestrzennego oraz wysokie wymagania w zakresie ochrony środowiska wymagają uwzględnienia w gospodarce ściekowej poniższych zasad:

- zalecono w pierwszym etapie rozwiązania systemowe gospodarki ściekowej w miejscowościach położonych na obszarach ochrony zasobów wód podziemnych (zlewnia pojezierna) w północno zachodniej części gminy;
- przyjęto zasadę skanalizowania docelowo wszystkich większych miejscowości gminy oraz realizację systemów przesyłowych zbiorczych z przesyłem do istniejącej mechaniczno-biologicznej oczyszczalni w Płońnicy i Zakrzewie (gmina Działdowo) lub innych systemów przesyłowych;
- przyjęto, iż wszystkie nowopowstające obiekty utylizacji ścieków powinny mieć punkt zlewny dla ścieków dowożonych z miejscowości mniejszych.

Wskazano, iż zgodnie z art. 43 Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001r. (Dz. U. z 2005r. Nr 239, poz. 2019, Nr 297, poz. 2255 z póź. zm.) wprowadzono obowiązek wyznaczenia systemu kanalizacji zbiorczej dla ścieków komunalnych dla aglomeracji o równoważonej liczbie mieszkańców powyżej 2 tysięcy. Jest to element krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych ale gmina Płońnica obecnie nie należy do aglomeracji.

W zakresie systemu melioracyjnego wskazano, że ochrona gleb oraz poprawa struktury gleb wykorzystywanych rolniczo na terenie gminy wymaga uzupełnienia melioracji. Istotną sprawą jest to aby zabiegi melioracyjne nie powodowały daleko idących przekształceń zwłaszcza na terenach użytków zielonych, w tym wysychania i likwidacji oczek wodnych i śródpolnych. Powinno się dążyć do renaturyzacji rzeki Wkry i rzeki Płońniczanki, tj. przywrócenia im w miarę naturalnego charakteru poprzez zachowanie i odtwarzanie zniszczonych biotypów, inicjowanie zadrzewień, pozostawienie roślinności szuwarowej i bylin. Starorzecza i odcięte ramiona należy zachować a tam gdzie to możliwe połączyć je z rzeką kanałem na poziomie jej dna. Ochrona ilościowa wód na terenie gminy, której celem jest zmniejszenie odpływu wody z terenu zlewni rzeki Wkry i Płońniczanki powinna być prowadzona poprzez odbudowę retencji i renaturyzację tych cieków. Wskazano możliwość retencjonowania wody na terenie gminy poprzez budowę obiektów inżynierskich i zbiorników, wykorzystanie istniejących warunków hydrologicznych gruntowo-wodnych, szaty roślinnej - tzw. retencja naturalna w formie retencji leśnej, glebowo-gruntowej koryt i dolin rzecznych, naturalnych zbiorników wodnych. Wskazano, że należy objąć ochroną wszystkie większe oczka, zbiorniki wodne takie jak w Zalesiu, Skurpiach, Niechłonie, starorzecza Wkry w okolicy m. Przełęk i torfowiska przy wschodniej granicy w pobliżu lasu Zwierzyniec oraz doprowadzić do ewentualnej odbudowy stawów we wsi Gródki.

W zakresie zagospodarowania odpadów stałych: Gmina Płońnica korzysta ze składowiska w miejscowości Zakrzewo (gmina Działdowo). Składowisko to spełnia rolę składowiska związkowego dla gmin zrzeszonych. Składowisko posiada zezwolenie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego ważne do 9.10.2016r. Określono, iż optymalnym rozwiązaniem dla gminy jest opracowanie kontynuacji „Planu gospodarowania odpadami dla gmin członków ekologicznego związku gmin „Działdowszczyzna” oraz dalsza współpraca z sąsiednimi gminami w sprawie utylizacji odpadów. Należy też kontynuować projekt pt. „Organizacja selektywnej zbiórki odpadów komunalnych ,u źródła.

Sposób ochrony dziedzictwa kulturowego Gminy Płońnica określono w postaci wykazu obiektów wpisanych do rejestru zabytków, obiektów widniejących w ewidencji zabytków, które powinny stanowić podstawę utworzenia gminnej ewidencji zabytków, stanowisk archeologicznych, dla których przywołano odpowiednie przepisy wykonawcze. Wskazano, iż jedną z form ochrony zabytków jest ustalenie stref ochrony konserwatorskiej. Ochronę należy wskazać w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego obszarów z dobrze zachowaną, wartościową zabudową.

W zakresie zadań rządowych wynikających z opracowywanych programów wojewódzkich oraz innych opracowań w tym także wynikających z przyjętych w planie województwa kierunkach rozwoju wskazano następujące zadania do realizacji:

- modernizację drogi wojewódzkiej nr 544 Brodnica- Działdowo – Mława do parametrów technicznych klasy G;
- modernizację dróg układu uzupełniającego do wymaganych klas technicznych;
- modernizację linii kolejowych: Działdowo – Chojnice i Działdowo- Nidzica – Wielbark – Ostrołęka;
- wdrożenie programu ochrony Europejskiej Sieci Obszarów Chronionych Natura 2000;
- opracowanie planu ochrony Welskiego Parku Krajobrazowego.

W zakresie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi wyznaczono obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią od rzeki Wel, na których mają zastosowanie przepisy prawa wodnego. W/w obszar został wyznaczony w oparciu o opracowanie pt: „Wyznaczanie granic obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią w celu uzasadnionego odtworzenia obszarów zalewowych”. Wyznaczenie terów zagrożonych powodzią ma na celu zapobieganie ewentualnym stratom powodziowym już na etapie planowania przestrzennego, poprzez unikanie zagospodarowania terenów zagrożonych występowaniem powodzi. Na „obszarach bezpośredniego zagrożenia powodzią”, o których mowa w art. 82, ust. 2 prawa wodnego zabrania się wykonywania robót oraz czynności, które mogą utrudnić ochronę przed powodzią, w szczególności:

- a) wykonywania urządzeń wodnych oraz wznoszenia innych obiektów budowlanych;
- b) sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmacniania brzegów, obwałowań lub odsypisk;
- c) zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód oraz brzegu morskiego, a także utrzymywaniem lub odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z ich infrastrukturą.

Jeżeli nie utrudni to ochrony przed powodzią to zgodnie z art. 82 ust 3 prawa wodnego dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może, w drodze decyzji:

- 1) zwolnić od zakazów określonych w pkt. b);
- 2) wskazać sposób uprawy i zagospodarowania gruntów oraz rodzaje upraw wynikające z wymagań ochrony przed powodzią;
- 3) nakazać usunięcie drzew lub krzewów.

W granicach gminy Płońnica nie występują obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych.

6. POTENCJALNE ZMIANY W ŚRODOWISKU PRZY DOTYCHCZASOWYM UŻYTKOWANIU (WARIANT ZEROWY – PRZY BRAKU STUDIUM).

Z uwagi na konieczność dostosowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego do kierunków rozwoju zawartych w studium uwarunkowań i kierunkach zagospodarowania przestrzennego, każda gmina posiada przedmiotowy dokument. Sporządzenie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania skutkuje tym, iż miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego muszą być zgodne z kierunkami rozwoju gminy zawartymi w studium. Niestety studium nie dotyczy innych możliwości lokalizowania zabudowy, która może powstać na podstawie wydanej decyzji o warunkach zabudowy, stąd wydane decyzje o warunkach zabudowy mogą być niezgodne ze studium uwarunkowań. Dlatego tak ważne jest to aby każda gmina posiadała miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Jak wyżej wspomniano zgodnie z zapisami ustawowymi brak planu zagospodarowania przestrzennego skutkować będzie dla terenów nieposiadających m.p.z.p., koniecznością zastosowania innych procedur - decyzje o warunkach zabudowy. Procedury te w bardzo ograniczonym zakresie uwzględniają problemy związane z kształtowaniem i ochroną środowiska przyrodniczego. Szczególnie niekorzystne dla omawianego obszaru wydaje się być zaniechanie działań w zakresie min. wprowadzenia ładu przestrzennego oraz systemów infrastruktury. Nie podejmowanie działań związanych z kompleksowym zagospodarowaniem terenu jak również nie dostosowywanie do obecnych wymogów jest złym rozwiązaniem dla zdrowia i bezpieczeństwa ludzi jak również dla środowiska.

Przedstawiony projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Płońsk przedstawia istniejące wartości przyrodnicze i kulturowe oraz przewiduje kierunki rozwoju przy uwzględnieniu środowiska przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego. Brak studium spowodowałby, iż mogłaby wystąpić sytuacja w której przy sporządzeniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie uwzględniono by istniejących uwarunkowań przyrodniczych i kulturowych oraz nie prowadzono by systemowych rozwiązań z zakresu gospodarki wodno – ściekowej czy gromadzenia i utylizacji odpadów.

7. STAN ISTNIEJĄCY NA OBSZARACH PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE W MYŚL USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY (Dz. U. NR 92, POZ. 880 Z PÓŹN. ZM.) NA TERENIE OBJĘTYM STUDIUM.

W myśl ustawy „O ochronie Przyrody” formami ochrony przyrody są:

- 1) parki narodowe - na omawianym terenie nie występują parki narodowe;
- 2) rezerваты przyrody- na omawianym terenie nie występują rezerваты przyrody.
- 3) parki krajobrazowe- na terenie gminy występuje Welski Park Krajobrazowy;
- 4) obszary chronionego krajobrazu – na terenie gminy występuje Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Wkry;
- 5) obszary Natura 2000 – na terenie gminy występuje Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Doliny Wkry i Mławki (PLB140008)
- 6) pomniki przyrody- występuje trzynaście pomników przyrody zgodnie z tabelą w pkt. 4.9.
- 7) stanowiska dokumentacyjne - na terenie gminy nie występują stanowiska dokumentacyjne;
- 8) użytki ekologiczne - na terenie gminy nie występują użytki ekologiczne;

- 9) zespoły przyrodniczo-krajobrazowe- na terenie gminy nie występują zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

8. ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO ZWIĄZANYCH Z REALIZACJĄ STUDIUM UWARUNKOWAŃ.

Do inwestycji, które zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko należy zaliczyć następujące inwestycje, które zostały określone w projekcie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Płońsk:

- Wydobycie złóż kruszyw naturalnych;
- Lokalizacja parków elektrowni wiatrowych.

Lokalizacja parków elektrowni wiatrowych oraz nowych kopalni odkrywkowych, będzie mogła być realizowana po sporządzeniu i uchwaleniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, który uwzględni zakres, szczegółowe kierunki zagospodarowania i realizacji inwestycji. Uciążliwości związane z realizacją kopalni odkrywkowych w większości ograniczają się do zmiany rzeźby terenu, lokalnej zmiany stosunków wodnych (w przypadku niewielkich kopalni) oraz hałasem i pyłami związanymi z wydobyciem i transportem pozyskanego materiału. Lokalizacja elektrowni wiatrowych sprowadza się do emisji hałasu związanego z pracą rutora oraz ubytku awifauny. Nie można stwierdzić, iż lokalizacja wiatraków wpływa negatywnie na zastany krajobraz gdyż ocena krajobrazu jest bardzo subiektywna i zależy od indywidualnej percepcji widza. Stąd można ocenić krajobraz, w którym zlokalizowano farmy elektrowni wiatrowych pozytywnie ale również i negatywnie, w zależności od upodobań obserwatora.

Do znaczących oddziaływań na środowisko nie zaliczono terenów wskazanych do uzupełnienia i rozwoju zabudowy mieszkaniowej i letniskowej, usługowej i produkcyjnej, modernizacji i budowy dróg, modernizacji istniejących obiektów, modernizacji istniejącej i budowy nowej infrastruktury technicznej. Na etapie realizacji w/w zamierzeń inwestycyjnych nie wystąpią znaczące oddziaływania na środowisko - będą to oddziaływania typowe i nieuniknione ze względu na samą istotę procesu inwestycyjnego, jak lokalne przekształcenia powierzchni ziemi, likwidacja pokrywy glebowej, likwidacja mało wartościowej szaty roślinnej (agrocenozy), okresowe uciążliwości związane z transportem materiałów budowlanych pojazdami samochodowymi.

8.1. PROGNOZOWANE SKUTKI WPLYWU REALIZACJI STUDIUM UWARUNKOWAN I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA.

• RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA

Na terenach nieurbanizowanych różnorodność biologiczna zapewniana jest między innymi przez roślinność uprawową, roślinność ruderalną, roślinność terenów podmokłych, zadrzewiania i zakrzewienia śródpolne, lasy oraz aleje przydrożne.

W tym kontekście, zapisy studium nie wpływają znacząco na zastany stan różnorodności biologicznej. Lokalizowanie nowej zabudowy mieszkaniowej, letniskowej czy usługowej jako uzupełnienie istniejącej zabudowy lub jako rozwój zabudowy na terenach przyległych do zwartej zabudowy wsi nie wpływa znacząco na różnorodność biologiczną. Lokalizacja nowej zabudowy nie przyczyni się do likwidacji cennej roślinności, tylko do bardzo niewielkiego ograniczenia powierzchni terenu pod uprawy. Należy liczyć się z tym, iż rozwój zabudowy przyczyni się do wprowadzenia nowych gatunków roślin w obszarze zainwestowania działki budowlanej. Zmiana szaty roślinnej następuje na terenach kopalni kruszyw naturalnych. Eksploatacja złóż kruszyw pociąga za sobą zmianę szaty roślinnej, należy jednak zaznaczyć, iż przystępując do eksploatacji złóż chroni się warstwę biologicznie czynnej gleby poprzez usunięcie wierzchniej warstwy. Należy również zaznaczyć, iż eksploatacja złóż wymusza po zakończeniu wydobywania przeprowadzenie niezbędnej rekultywacji, która przywraca zniszczoną roślinność lub wprowadza nową zwiększającą różnorodność biologiczną. W studium określono rekultywację obszarów poeksploatacyjnych surowców naturalnych zgodnie z przepisami o ochronie gruntów rolnych i leśnych w związku z przepisami geologicznymi i górnictwem. Lokalizacja farm elektrowni wiatrowych przyczynia się jedynie do niewielkiego zmniejszenia powierzchni gruntów pod uprawy lub powierzchni odłogów. Związane jest to z posadowieniem ław fundamentowych oraz wykonaniem dróg technicznych do obsługi wiatraków. Różnorodność biologiczna w zapisach studium została podtrzymana poprzez wyodrębnienie roślinności w postaci: obszarów bagiennych i trwale podmokłych, łąk i pastwisk, sadów, parków, lasów, zagajników i cmentarzy, pomników przyrody obszarów, rolniczych z agrocenozą, obszarów źródłiskowych i wód powierzchniowych.

• LUDZIE

Przewidywane skutki ustaleń zmiany studium nie wpłyną negatywnie na zdrowie ludzi. Realizacja zabudowy mieszkaniowej, letniskowej i usługowej nie powoduje negatywnego oddziaływania na ludzi a jest w większości związana z potrzebą rozwoju zabudowy. Realizacja elektrowni wiatrowych powoduje powstawanie hałasu, jednakże w studium zabezpiecza się negatywne oddziaływanie na człowieka poprzez wprowadzenie nieprzekraczalnej strefy 500,0m od zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi, która nie dopuści do przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu dla zabudowy mieszkaniowej. Mniejszy hałas przewidywany jest wzdłuż ciągów komunikacyjnych, które będą podlegały modernizacji. Modernizacja i realizacja sieci wodno – kanalizacyjnej, przyczyni się do ograniczenia zagrożenia skażenia wód powierzchniowych i głębszych jakie istnieje w chwili obecnej. Mniejsze zagrożenie wystąpi także w przypadku zamiany istniejących nośników energii cieplnej (węgiel) na

paliwo znacznie mniej obciążające atmosferę (gaz , olej opałowy) oraz rozwoju systemu gromadzenia odpadów w tym selektywnej zbiórki odpadów komunalnych ,u źródła' ”.

- **POWIERZCHNIA ZIEMI I GLEBY.**

Występujące w chwili obecnej zanieczyszczenia w obrębie ciągów komunikacyjnych, w obrębie dzikich wysypisk śmieci, dzikich zlewków ścieków oraz używane paliwo węglowe służące gospodarce cieplnej powodują negatywne oddziaływania na środowisko.

Wskazane w studium miejsca rozwoju zabudowy nie będą bezpośrednio oddziaływać na omawiane komponenty środowiska. Dopiero realizacja miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przyczynia się pewnych zmian. Wszelkie przekształcenia prowadzące do wprowadzenia nowego zainwestowania, w postaci nowych budowli czy też obsługującej je infrastruktury komunikacyjnej, wiążą się ze zmianą profilu glebowego. Nawet realizacja tak potrzebnej sieci kanalizacji sanitarnej powoduje zmiany powierzchni ziemi. Realizacja systemu gospodarki wodno- ściekowej, gospodarki cieplnej oraz gospodarki odpadami stałymi, które zostały zawarte w studium uwarunkowań przyczyni się do ograniczenia emisji substancji i materii stałej do gleby. Powierzchnia ziemi zostaje zmieniona w obrębie eksploatacji złóż naturalnych. Należy zaznaczyć, iż złoża kopalin podlegają ochronie oraz racjonalnym, gospodarczo uzasadnionym gospodarowaniu ich zasobami przy zapewnieniu racjonalnego wydobycia i wykorzystania kopalin oraz maksymalnym ograniczeniu szkody w środowisku (art. 125 i 126 ustawy Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001r.). W/w ustawa zobowiązuje prowadzącego eksploatację złóż kopalin do podejmowania środków niezbędnych do ochrony zasobów złoża, jak również do ochrony powierzchni ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych oraz do sukcesywnego prowadzenia rekultywacji terenów poeksploatacyjnych. Powyższe wynika z uzyskanej koncesji na wydobycie. Skutki wpływu realizacji elektrowni wiatrowych na powierzchnie gleby nie odbiegają od tych, które następują przy lokalizowaniu zabudowy kubaturowej.

- **WODY PODZIEMNE I POWIERZCHNIOWE.**

Istniejące obecnie w gminie Płońska rozwiązania dotyczące odprowadzania ścieków są niewystarczające i powodują zagrożenie dla jakości wód podziemnych i wód powierzchniowych. Wpływ zawartych w studium zamierzeń inwestycyjnych dotyczących odprowadzania ścieków wpłynie pozytywnie na wody podziemne i powierzchniowe.

Realizacja systemu gospodarki wodno - ściekowej, gospodarki cieplnej oraz gospodarki odpadami stałymi, które zostały zawarte w studium uwarunkowań przyczyni się ograniczenia emisji substancji i materii stałej do wód a tym samym ograniczone zostanie zagrożenie skażenia wód powierzchniowych i głębszych jakie istnieje w chwili obecnej. Należy zaznaczyć, iż w pierwszym etapie realizacji sieci kanalizacyjnej znalazły się jednostki osadnicze, które znajdują się na najcenniejszych przyrodniczo terenach gminy Płońska. Należą do nich: Gródki, Turza Mała, Mały Łęck.

Zmiany stosunków wodnych występują i będą występować w obrębie kopalni odkrywkowych. Sąsiedztwo wskazanych kopalni pozbawione jest cennych przyrodniczo obszarów wodno – błotnych, użytków ekologicznych, na których mogłoby dojść do zachwiania istniejącego ekosystemu. Zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001r.) prowadzący eksploatację złóż kopalin zobowiązany jest do

podejmowania środków niezbędnych do ochrony zasobów złoża, jak również do ochrony powierzchni ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych.

- **ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO.**

W studium nie przewiduje się nowych emitentów zanieczyszczeń gazowych znacząco oddziałujących na atmosferę (np. przemysł ciężki). Lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej, turystyczno - wypoczynkowej, usługowej, produkcyjnej (Gródki i Płońnica) oraz towarzyszącej im infrastruktury technicznej nie powoduje dodatkowo znaczącego oddziaływania na stan powietrza atmosferycznego gazami, pyłami lub odorami. Z punktu widzenia polityki przestrzennej kraju lokalizowanie elektrowni wiatrowych jest alternatywą dla paliw wysokoemisyjnych, mocno obciążających atmosferę. Do roku 2020 Polska musi zwiększyć do 15%, z obecnych 3,8% udział energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych. Jeśli poziom ten nie zostanie osiągnięty, Polska będzie musiała kupować tak zwane "zielone certyfikaty" od krajów mających nadwyżki w produkcji energii odnawialnej. Krajowe regulacje przewidują, że w latach 2010 – 2014 udział odnawialnych źródeł energii w całkowitym jej zużyciu ma wynosić nieco ponad 10%. W Polsce zdecydowanie największy potencjał rozwoju posiada energetyka oparta o biogaz i wiatr.

Zwiększony poziom pyłów występuje w okolicach eksploatacji złóż kopalin, ze względu na usuniętą wierzchnią warstwę gleby oraz roślinność okrywową.

- **KLIMAT.**

Nie przewiduje się zmian w klimacie w tym klimacie lokalnego. Nastąpi tylko zmniejszenie siły wiatru w obrębie farm elektrowni wiatrowych.

- **HAŁAS.**

Określenie kryterium zasięgu oddziaływania hałasu w środowisku określa się na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 lipca 2004 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. nr178 poz. 1841). Na wpływ na poziom hałasu będą miały wpływ: modernizacja dróg oraz lokalizacja elektrowni wiatrowych. Przyjmuje się, iż lokalizacja elektrowni wiatrowych wymaga ich sytuowania w odległości ok. 400 – 500m od najbliższych zabudowań mieszkalnych. Lokalizacja farm wiatrowych w może nastąpić na terenach wskazanych w studium, przy uwzględnieniu odległości min. 500,0m od zabudowań przeznaczonych na stały pobyt ludzi. Na terenach zaznaczonych w studium lokalizacja elektrowni wiatrowych możliwa jest w bezpiecznej odległości od zabudowań mieszkalnych a tym samym nie wystąpią przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w obrębie zabudowań zamieszkałych przez ludzi. Obecny stan dróg na terenie gminy Płońnica jest zadowalający jednakże istnieją drogi, które wymagają modernizacji (przedmiotowe drogi wskazano w studium). Zły stan dróg powoduje, iż hałas w sąsiedztwie ciągów komunikacyjnych jest znaczący. Modernizacja dróg oraz dostosowanie ich do określonej w studium klasy technicznej spowoduje zmniejszenie poziomu hałasu typu komunikacyjnego.

- **SZATA ROŚLINNA.**

Wpływ realizacji zamierzeń studium nastąpi w bardzo niewielkim stopniu (np.: pod nowo realizowanymi budynkami, elektrowniami wiatrowymi, na poszerzenie dróg w

celu przystosowania do odpowiedniej klasy technicznej, w miejscu budowy dróg technicznych obsługujących elektrownie wiatrowe). Większe zmiany następują przy eksploatacji złóż kopalin, gdzie istniejąca roślinność zostaje usunięta. Z reguły nie jest to roślinność cenna (na złożach kruszyw mineralnych) ze względu na trudne warunki siedliskowe – brak wody, słaba klasa gleb itp. Przedmiotowa zmiana ma charakter czasowy, gdyż złoża wyeksploatowane muszą zostać rekultywowane. Rekultywacja przebiega w większości w kierunku zalesienia terenów wyeksploatowanych, utworzenia zbiorników wodnych a także przywrócenia rolniczego użytkowania.

Nowa szata roślinna wprowadzona zostanie w obrębie nowej zabudowy. W studium określono minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na 25% powierzchni działki i właśnie na tym terenie należy spodziewać się nowych nasadzeń zieleni.

- **FAUNA.**

Lokalizacja nowych inwestycji budowlanych (budownictwo kubaturowe) proponowana w studium ma odbywać się głównie w obrębie istniejącej zabudowy jako uzupełnienie istniejącej zabudowy oraz jako tereny rozwoju zabudowy w sąsiedztwie istniejących jednostek osadniczych, stąd w tym przypadku nie przewiduje się zmniejszenia terenów oraz ingerencji w tereny bytowania zwierzyny.

Należy stwierdzić, iż lokalizacja elektrowni wiatrowych została umożliwiona poza Obszarem Specjalnej Ochrony Ptaków Doliny Wkty i Mławski – Natura 2000. Dodatkowo wprowadzona w studium minimalna odległość od istniejących budynków przeznaczonych na pobyt ludzi powoduje, iż najbliższe elektrownie wiatrowe będą mogły powstać w odległości ok. 700 -800m od granicy obszarów Natura 2000. W/w odległość w znaczący sposób ogranicza wpływ realizacji farm wiatrowych na miejsca żerowania, bytowania i przelotów ptaków. Wskazane w studium niezbędne oświetlenie projektowanych elektrowni wiatrowych ma decydujący wpływ na śmiertelność ptaków bowiem do kolizji ptaków z pracującymi turbinami dochodzi przede wszystkim w warunkach złej widoczności – czyli nocą lub w niesprzyjających warunkach pogodowych. Przy dobrej widoczności pracujące turbiny odstraszały ptaki. Na podstawie przeprowadzanych obserwacji (monitoringu istniejących elektrowni wiatrowych) przyjmuje się, iż lokalizacje elektrowni wiatrowych już w odległości 200m od atrakcyjnych legowisk ptaków lęgowych i w odległości 700-800m od atrakcyjnych żerowisk lub noclegowisk ptaków nielegowych jest odległością bezpieczną. Eksploatacja złóż kopalin powoduje, iż dzika zwierzyna opuszcza tereny objęte inwestycją, jeżeli stanowiły one tereny otwarte. Należy zaznaczyć, iż tereny otwarte użytkowane rolniczo nie stanowią schronienia na przemieszczającej się zwierzyny, więc pojawia się ona tylko w wyniku migracji między terenami stanowiącymi miejsce schronienia i żerowiska.

- **KRAJOBRAZ.**

Wskazane w studium miejsca rozwoju zabudowy mieszkaniowej, rekreacyjno – wypoczynkowej, usługowej i produkcyjnej nie wpłyną znacząco na zastany krajobraz. Należy przypuszczać, iż uzupełnienia zabudowy wzdłuż ciągów komunikacyjnych w sposób pozytywny wpłyną na ujednolicenie zabudowy. Wiodący wpływ na postrzeganie elektrowni ma ukształtowanie terenu na rozległym obszarze otaczającym oraz jego pokrycie roślinnością drzewiastą. Istotnym uwarunkowaniem postrzegania elektrowni, są warunki pogodowe, a przede wszystkim stan zachmurzenia, w tym rodzaj chmur i kierunek oświetlenia elektrowni w stosunku do obserwatora. Należy zaznaczyć, że

ocena wpływu projektowanych inwestycji na krajobraz jest bardzo złożona, gdyż każda taka ocena ma częściowo subiektywny charakter, który zależy od osobniczych upodobań i odczuć. Zmiana rzeźby terenu jaka następuje w wyniku eksploatacji złóż kopalin spowoduje zmianę zastanego krajobrazu, poprzez przekształcenia terenu oraz usunięcie istniejącej pokrywy glebowej. Przedmiotowa zmiana ma charakter czasowy, gdyż złoża wyeksploatowane muszą zostać rekultywowane. Rekultywacja przebiega w większości w kierunku zalesienia terenów wyeksploatowanych, utworzenia zbiorników wodnych a także przywrócenia rolniczego użytkowania. Powyższe zostaje określone w koncesji na wydobywanie.

- **ODPADY.**

Zawarte w studium zasady gospodarowania odpadami stałymi, pozwalają sądzić, iż realizacja zamierzeń studium uwarunkowań przyczyni się polepszenia systemu gromadzenia i unieszkodliwiania odpadów.

- **ZASOBY NATURALNE.**

Na terenie gminy występują złoża kruszyw naturalnych. Część z nich jest obecnie eksploatowana. Wskazano również lokalizację złóż perspektywicznych. Ich ewentualne wydobywanie, będzie mogło nastąpić po spełnieniu wszystkich obowiązujących przepisów. W wyniku prowadzonej odkrywkowej eksploatacji kopalin następuje zmniejszenie powierzchni złoża aż do jego wyczerpania. Oczywiście powyższe następuje stopniowo w miarę wieloletniego postępu eksploatacji.

- **ZABYTKI.**

Na terenie gminy występują obiekty wpisane do rejestru i ewidencji zabytków, stanowiska archeologiczne, które podlegają ochronie na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, zatem wszystkie inwestycje budowlane oraz działania mogące prowadzić do zmiany wyglądu budynków historycznych, układu przestrzennego, naruszenia nawarstwień kulturowych wymagają stosowania odpowiednich przepisów oraz uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.]

- **DOBRA MATERIALNE.**

Do dóbr materialnych należy zaliczyć istniejące zabudowania, inne budynki, budowle i obiekty. W zakresie zabudowy w studium określa się parametry zabudowy, stąd należy wskazać, iż nastąpi kontynuacja zabudowy w zakresie formy architektonicznej zastanej w układzie przestrzennym zabudowy oraz poprawa jakości dróg.

8.2. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO.

Na podstawie zapisów studium można stwierdzić, iż działania przewidujące kierunki rozwoju nie wskazują na możliwość oddziaływań transgranicznych mogącego objąć większy obszar niż określony granicą opracowania. Wszystkie oddziaływania ze względu na swój charakter nie będą wykraczały poza granice Rzeczypospolitej Polskiej a jedynie będą miały charakter lokalny. Nie powinny nastąpić także oddziaływania skumulowane.

8.3. WPŁYW REALIZACJI STUDIUM NA OBSZARY CHRONIONE, W TYM OBJĘTE SIECIĄ NATURA 2000.

Na terenie gminy Płońska występują prawne formy ochrony przyrody. Zamierzenia i kierunki rozwoju gminy uwzględniają istniejące formy ochrony przyrody, lokalizując większość procesów inwestycyjnych w części środkowej gminy. Wskazuje się, iż zawarte w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Płońska następujące zapisy, przyczynią się do poprawy środowiska przyrodniczego: założenia dotyczące gospodarki cieplnej, gospodarki odpadami oraz gospodarki wodno- ściekowej, które na chwilę obecną stanowi obciążenie środowiska w gminie Płońska. Tereny pod lokalizację turbin wiatrowych wyznaczono poza obszarem Welskiego Parku Krajobrazowego, Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Wkry i Obszarem Specjalnej Ochrony Ptaków Doliny Wkry i Mławki - Natura 2000. Należy zaznaczyć, że najbliższe elektrownie wiatrowe będą mogły powstać w odległości min. 700,0m od granicy obszaru Natura 2000, stąd ich wpływ na awifaunę będzie ograniczony. W momencie sporządzania niniejszej prognozy nie ustalono jeszcze planu ochrony dla Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Doliny Wkry i Mławki - Natura 2000. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko należy zaliczyć instalacje planowane na lądzie wykorzystujące siłę wiatru po produkcji energii, o mocy nominalnej elektrowni nie mniejszej niż 100MW, lub instalacje planowane w obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej wykorzystujące siłę wiatru do produkcji energii oraz instalacje wykorzystujące siłę wiatru do produkcji energii o całkowitej wysokości nie niższej niż 30m, a także wydobywanie złóż kruszyw naturalnych. Ich wpływ na poszczególne komponenty środowiska omówiono w pkt 8.1. Do momentu sporządzania niniejszej prognozy nie wprowadzono Planu ochrony Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Doliny Wkry i Mławki – Natura 2000

9. OCENA PROJEKTU STUDIUM Z PUNKTU WIDZENIA MOŻLIWOŚCI OGRANICZENIA WPŁYWU NA ŚRODOWISKO.

9.1. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO.

Przez kompensację przyrodniczą rozumie się zespół działań obejmujących w szczególności roboty budowlane, lub ziemne, rekultywację gleby, zalesienie, zadrzewienia lub tworzenie skupień roślinności prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównanie szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia i zachowanie walorów krajobrazowych. Studium określa działania, które zakładają zapobieganie, ograniczenie lub nie dopuszczenie do ujemnego oddziaływania na środowisko – zapisy dotyczące gospodarki wodno – ściekowej, gospodarki odpadami, gospodarki cieplnej, zagospodarowania przestrzeni gminy. Należy założyć, że zabezpieczeniem realizacji wszystkich w/w celów, zgodnie z zasadą poszanowania potrzeb środowiska przyrodniczego jest zrównoważony rozwój.

Krajowe regulacje przewidują, że w latach 2010 – 2014 udział odnawialnych źródeł energii w całkowitym jej zużyciu ma wynosić nieco ponad 10%. Należy wskazać, iż celem wprowadzenia alternatywnych (ekologicznych) źródeł energii, (elektrowni wiatrowych), które są rozwiązaniem systemowym w polityce energetycznej kraju, promowanym w celu zastąpienia tradycyjnych źródeł energii znacznie obciążających atmosferę i pozostałe komponenty środowiska jest ochrona środowiska. Na etapie eksploatacji elektrowni wiatrowych i towarzyszącej im infrastruktury technicznej nie wystąpi oddziaływanie na zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego gazami, pyłami lub odorami. Elektrownie wiatrowe są w swej istocie urządzeniami proekologicznymi, które w ogólnym bilansie ograniczają emisje do atmosfery zanieczyszczeń energetycznych.

Określenie kryterium zasięgu oddziaływania hałasu w środowisku określa się na podstawie rozporządzenia.

W celu spełnienia warunków Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 lipca 2004 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. nr178 poz. 1841) najbliższe lokalizacje elektrowni wiatrowych przewiduje się w odległości 500,0m od najbliższych zabudowań budynkami mieszkalnymi. W/w odległość jest wystarczająca dla spełnienia ograniczeń dopuszczalnych poziomów hałasu.

Kompensacja przyrodnicza terenów poeksploatacyjnych została zapewniona poprzez konieczność przeprowadzenia rekultywacji terenów pogórnich. Wynika ona z przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych w związku z przepisami geologicznymi i górnictwem. W wyniku działań rekultywacyjnych mogą powstać nowe zbiorowiska roślinności i siedliska zwierząt. Określenie kierunku rekultywacji następuje przy uzyskaniu koncesji na wydobywanie.

W studium wskazuje się również potrzebę do renaturyzacji rzeki Wkry i rzeki Płońszczanki, tj. przywrócenia im w miarę naturalnego charakteru poprzez zachowanie i odtwarzanie zniszczonych biotopów, inicjowanie zadrzewień, pozostawienie roślinności szuwarowej i bylin. Starorzeczka i odcięte ramiona należy zachować a tam gdzie to możliwe połączyć je z rzeką kanałem na poziomie jej dna.

Inne zapisy studium służące odgraniczeniu oddziaływania i kompensacji przyrodniczej określone dla strefy „A” to:

- przestrzegać, aby warsztaty produkcji rolnej zlokalizowane na terenach objętych ochroną lub w ich sąsiedztwie, wyposażone były w urządzenia zapobiegające zanieczyszczeniom środowiska;
- zalesić i zadrzewić grunty marginalne dla rolnictwa; wzmocnić odporność biologiczną środowiska przyrodniczego poprzez zachowanie zadrzewień, remiz, poletek żerowych, wodopojów, łęgów oraz tras wędrówek zwierzyny, przy utrzymaniu ich spójności ekologicznej; dążyć do utrzymania równowagi stanów zwierzyny łownej;
- zachować w stanie naturalnym ekosystemy leśne, łąkowe, roślinności torfowiskowej; przy nawożeniu mineralnym stosować dawki optymalne dla gleb i potrzeb pokarmowych uprawianych roślin; ograniczyć chemiczną walkę ze szkodnikami i chwastami na rzecz metod biologicznych; wykluczyć przemysłową hodowlę zwierząt; wprowadzać ekologiczne warunki produkcji rolnej oraz ukierunkować gospodarkę na leśno-rolną;

- zaniechać lokalizacji i rozbudowy obiektów uciążliwych dla otoczenia, mogących powodować dewastację środowiska.

9.2. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH W STOSUNKU DO PRZEWIDYWANYCH W STUDIUM WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU.

Przyjęte rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko służą ograniczeniu negatywnych oddziaływań na środowisko poszczególnych sposobów zagospodarowania i zainwestowania terenów przewidzianych w studium.

W niniejszym dokumencie nie przewidziano dodatkowej analizy alternatywnych rozwiązań minimalizujących lub eliminujących zagrożenia środowiska przyrodniczego przewidzianych w studium sposobów zagospodarowania i zainwestowania, gdyż studium odnosi się do najkorzystniejszych rozwiązań, które uwzględniają postęp technologiczny. Natomiast większość istniejących obecnie rozwiązań w gminie Płońnica nie spełnia standardów narzuconych w studium, stąd alternatywą nie może stać się rozwiązanie gorsze od zaproponowanego w studium.

Poniższe wnioski mają charakter ogólny:

- Prognoza nie jest dokumentem rozstrzygającym o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych w studium, a jedynie przedstawia prawdopodobne skutki, jakie niesie za sobą realizacja studium na poszczególne elementy środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, ekosystemy, krajobraz, a także na ludzi, dobra materialne i dobra kultury.
- Wypełnienie wszystkich obowiązków podanych w studium oraz późniejsze ich przestrzeganie pozwoli na zminimalizowanie zagrożeń związanych z nowym zainwestowaniem.

10. STRESZCZENIE.

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Płońnica.

Celem prognozy jest określenie skutków wpływu realizacji projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Płońnica na środowisko, a także przedstawienie rozwiązań eliminujących negatywne skutki tych ustaleń na poszczególne elementy środowiska. Niniejsza prognoza została opracowana na podstawie art. 51 ust. 2 ustawy „O udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko”:

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem określającym w sposób ogólny planowany sposób zagospodarowania terytorium gminy, zawierający informacje o położeniu obszarów przeznaczonych pod zabudowę i inne funkcje, o przebiegu głównych szlaków komunikacyjnych, terenów chronionych itp. Studium przyjmowane jest jako uchwała rady gminy, nie posiada jednak rangi prawa miejscowego, stanowiąc jedynie podstawę do opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem poprzedzającym wykonanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W studium formułuje się zasady polityki przestrzennej miasta, wsi, jednostki osadniczej

oraz integruje dokumenty programowe i wizje związane z rozwojem gospodarczym i społecznym jednostki osadniczej. Studium nie jest prawem, ale zobowiązaniem władzy lokalnej do prowadzenia działań zgodnie z wyznaczonymi kierunkami. Stanowi więc zespół zapisów, ustalonych i uzgodnionych jako nienaruszalne uwarunkowania i kierunki zagospodarowania, przyjęte jako podstawa do opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jednostki osadniczej.

Projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Płońska dzieli gminę na strefy rozwoju przy uwzględnieniu uwarunkowań przyrodniczych. Dla w/w stref określono możliwe kierunki rozwoju, które uwzględniają uwarunkowania oraz walory przyrodnicze obszaru.

Na terenie gminy Płońska występują następujące prawne formy ochrony przyrody:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Wkry;
- Welski Park Krajobrazowy;
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Doliny Wkry i Mławki - Natura 2000;
- Pomniki przyrody.

Zamierzenia i kierunki rozwoju gminy uwzględniają istniejące formy ochrony przyrody, lokalizując większość procesów inwestycyjnych w części środkowej gminy. Wskazuje się, iż zawarte w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Płońska zapisy, przyczynią się do poprawy środowiska przyrodniczego w tym założenia dotyczące gospodarki cieplnej, gospodarki odpadami oraz gospodarki wodno- ściekowej, która na chwilę obecną stanowi obciążenie środowiska w gminie Płońska.

Przedstawiony projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Płońska przedstawia istniejące wartości przyrodnicze i kulturowe oraz przewiduje kierunki rozwoju przy uwzględnieniu środowiska przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego.

Na etapie realizacji zamierzeń inwestycyjnych zawartych w studium uwarunkowań, które zostaną finalizowane po opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wystąpią oddziaływania na środowisko, które będą oddziaływaniami typowymi i nieuniknionymi ze względu na samą istotę procesu inwestycyjnego, jak lokalne przekształcenia powierzchni ziemi, likwidacja pokrywy glebowej, likwidacja mało wartościowej szaty roślinnej (agrocenozy), okresowe uciążliwości związane z transportem materiałów budowlanych pojazdami samochodowymi.

Do inwestycji, które zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko należy zaliczyć następujące inwestycje, które zostały określone w projekcie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Płońska: wydobywanie złóż kruszyw naturalnych oraz lokalizacja parków elektrowni wiatrowych.

Oceniając wskazane założenia studium pod kątem zabezpieczenia środowiska i zdrowia ludzi oraz prawidłowego gospodarowania zasobami przyrody należy stwierdzić, że wskazane sposoby zapobiegania i zmniejszania negatywnego oddziaływania na środowisko poszczególnych przedsięwzięć inwestycyjnych są wystarczające.

Należy także mieć na uwadze, iż celem przekształceń jest wprowadzenie alternatywnych (ekologicznych) źródeł energii, które są rozwiązaniem systemowym w polityce energetycznej kraju, promowanym w celu zastąpienia tradycyjnych źródeł energii znacznie obciążających atmosferę i pozostałe komponenty środowiska a nie wprowadzenia źródła zagrożenia środowiska.

Do roku 2020 Polska musi zwiększyć do 15%, z obecnych 3,8% udział energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych. Jeśli poziom ten nie zostanie osiągnięty, Polska będzie musiała kupować tak zwane "zielone certyfikaty" od krajów mających nadwyżki w produkcji energii odnawialnej. Krajowe regulacje przewidują, że w latach 2010 – 2014 udział odnawialnych źródeł energii w całkowitym jej zużyciu ma wynosić nieco ponad 10%. W Polsce zdecydowanie największy potencjał rozwoju posiada energetyka oparta o biogaz i wiatr.

Kompensacja przyrodnicza w/w przedsięwzięć inwestycyjnych jest wystarczająca i wynika z przepisów odrębnych oraz polityki państwa. Przyjęte rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko służą ograniczeniu negatywnych oddziaływań na środowisko poszczególnych sposobów zagospodarowania i zainwestowania terenów przewidzianych w studium i pozwalają na stwierdzenie, że w zakresie polityki przestrzennej i kierunków rozwoju, zachowują zasady ochrony obszarów aktywnych biologicznie i zabezpieczenia ciągłości struktur przyrodniczych.

W niniejszym dokumencie nie przewidziano dodatkowej analizy alternatywnych rozwiązań minimalizujących lub eliminujących zagrożenia środowiska przyrodniczego przewidywanych w studium sposobów zagospodarowania i zainwestowania, gdyż studium odnosi się do najkorzystniejszych rozwiązań, które uwzględniają postęp technologiczny. Natomiast większość istniejących obecnie rozwiązań w gminie Płońsk nie spełnia standardów narzuconych w studium, stąd alternatywą nie może stać się rozwiązanie gorsze od zaproponowanego w studium.

Informacje zawarte w prognozie zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem.

Prognoza nie jest dokumentem rozstrzygającym o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych w studium, a jedynie przedstawia prawdopodobne skutki, jakie niesie za sobą realizacja zamierzeń inwestycyjnych na poszczególne elementy środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, ekosystemy, krajobraz, a także na ludzi, dobra materialne i dobra kultury.

11. LITERATURA I MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE.

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. „O udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko” (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. „Prawo ochrony środowiska” (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. „O ochronie przyrody” (Dz. U. nr 92, poz. 880 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. „O planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym” (Dz. U. 80, poz. 717 ze zm.);
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001r. „Prawo wodne” (Dz. U. z 2005r. Nr 239, poz. 2019, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. „O ochronie gruntów rolnych i leśnych” (Dz. U. nr 16, poz. 78 ze zm.);
- Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.
- Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska,
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polski;
- Uchwała nr XI/55/2008 Rady Gminy w Płońsku z dnia 29 stycznia 2008 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Płońsk.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Płońsk (część I i II),
- Analiz map (Hydrogeologicznej Polski w skali 1:200 000,
- Geologicznej Polski w skali 1 : 500 000, mapy Głównych Zbiorników Wód Podziemnych w skali 1: 500 000),
- Seneta W., Dendrologia, PWN Warszawa, 1981;
- Kondracki J., Polska Północno-Wschodnia, Państwowe Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1972;
- Klimaszewski M. Geomorfologia. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1978;
- Buchwald K. Kształtowanie krajobrazu a ochrona przyrody. Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne. Warszawa 1975;

12. ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE.

Załącznik nr 1.

- Prognoza oddziaływania na środowisko do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Płońsk. Kierunki rozwoju gminy według założeń studium.